

Strategia Rozwoju Gminy Sadkowice do roku 2014

Sadkowice 2006

Spis treści

Spis treści	str.	2
Założenia i cel opracowania Strategii Rozwoju Gminy	str.	4

CZEŚĆ I

DIAGNOZA STANU OBECNEGO GMINY SADKOWICE

1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy	str.	6
1.1. Informacje ogólne	str.	6
1.2. Demografia	str.	11
1.3. Sfera społeczna	str.	17
1.4. Oświata	str.	23
1.5. Sfera gospodarcza	str.	35
1.6. Infrastruktura techniczna	str.	39
1.7. Środowisko naturalne	str.	43

CZEŚĆ II

PLANOWANIE STRATEGICZNE

1. Procedura przygotowania prac nad Strategią Rozwoju Gminy Sadkowice	str.	46
2. Raport z Warsztatów Planowania Strategicznego	str.	46
3. Główne problemy rozwoju społeczno-gospodarczego	str.	52
4. Cele strategiczne i cele operacyjne	str.	55
5. Optymalne kierunki rozwoju gminy	str.	59

CZEŚĆ III

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

1. Wprowadzenie	str.	62
2. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	str.	63
3. Programy i plan zadań	str.	64
4. Harmonogramy realizacji zadań	str.	66
4.1. Zadania bieżąca	str.	67
4.2. Zadania długoterminowe	str.	81

5. Zestawienie oczekiwanych efektów realizacji planu	str. 103
6. Plan finansowy	str. 105
7. System wdrażania planu	str. 108
8. Monitoring realizacji planu	str. 109
9. Potencjalne źródła środków	str. 110
10. Ocena realizacji planu	str. 118

ZAŁOŻENIA I CEL OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY

Rozpoczynając proces planowania strategicznego w gminie musimy odpowiedzieć sobie na pytanie co rozumiemy przez planowanie strategiczne i dlaczego jest ono gminie potrzebne. Większość gmin posiada plany rozwojowe w poszczególnych dziedzinach życia społecznego, jednak kolejność i zakres ich wdrażania zależy zwykle od nacisków różnych grup czy możliwości pozyskania środków na określony typ zadań. Ponieważ praktycznie każdy samorząd ma w swoim budżecie za mało środków w stosunku do potrzeb, zachodzi więc konieczność określenia priorytetów w taki sposób, aby osiągnąć możliwie najlepszą efektywność wydatkowanych środków.

Proces planowania strategicznego należy rozpocząć od dokładnej analizy stanu gminy w podstawowych sferach życia społecznego. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy powinny stanowić punkt wyjścia do określenia mocnych i słabych stron gminy a następnie zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń. Można w ten sposób wyznaczyć obszary priorytetowe oparte na mocnych stronach gminy i dla tych obszarów określić strategiczne cele i zadania. Proces ten powinien mieć charakter ciągły - niezbędny jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych. Pozwala to na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w programach realizacyjnych.

Ważnym aspektem planowania strategicznego jest możliwie szeroka konsultacja społeczna planowanych rozwiązań. Im większa grupa mieszkańców gminy jest zaangażowana w proces planowania, tym łatwiej w przyszłości wprowadzać w życie wnioski wynikające ze strategii. Ponadto doświadczenie i znajomość problemów gminy stanowi najcenniejsze źródło informacji o lokalnych potrzebach i dążeniach.

CZĘŚĆ I

**DIAGNOZA STANU
OBECNEGO
GMINY
SADKOWICE**

1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy

Pałac w Kaleniu

1.1. Informacje ogólne

Obszar gminy Sadkowice położony jest na wschodnim krańcu województwa łódzkiego, na terenie powiatu rawskiego. Graniczy z gminami powiatu rawskiego: miastem i gminą Biała Rawska, gminą Regnów oraz z gminami powiatu grójeckiego (województwo mazowieckie): miastem i gminą Mogielnica, miastem i gminą Nowe Miasto nad Pilicą oraz gminą Błędów.

Gmina Sadkowice położona jest ok. 20 km od Rawy Mazowieckiej, siedziby powiatu rawskiego. Gmina zajmuje obszar 12 118 ha, a zamieszkała jest przez 6033 mieszkańców (stan na 31.12.2004) skupionych w 37 wsiach, które tworzą 30 sołectw.

Gmina należy do tzw. zagłębia sadowniczego rejonu grójeckiego, co decyduje o jej rolniczym charakterze. W wielohektarowych gospodarstwach sadowniczo-warzywnych hoduje się głównie jabłonie i wiśnie oraz uprawia ogórki. Powierzchnia rolnicza wynosi 11 500 ha.

Pod względem fizyczno-geograficznym obszar gminy Sadkowice leży w południowo-zachodniej części Mezoregionu Wysoczyzny Rawskiej w Makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich. Są to wysoczyzny morenowe staroglacjalne – bezjeziorne, faliste z licznie występującymi wzniesieniami kemów, ozów i moren martwego lodu. Teren opada w kierunku południowym. Północna część obszaru gminy wyniesiona jest od 180 do 196 m. n.p.m., a południowa od 153 do 155 m. n.p.m.

Podstawowe znaczenie dla budowy geologicznej i rzeźby powierzchni terenu gminy mają utwory czwartorzędowe, neoplejstoceńskie. Osady te mają miąższość 30-70 m i składają się z dwóch kompleksów glin zwałowych rozdzielonych utworami piaszczysto-żwirowymi. Utwory powierzchniowe

stanowią głównie piaski gliniaste, gliny piaszczyste i gliny zwałowe moreny dennej stadiału Pilicy.

Teren gminy jest nawadniany przez: rzekę Rylkę (dopływ Rawki, płynący wzdłuż zachodniej granicy gminy), rzekę Rokitną (ze źródłami w rejonie Nowych Sadkowic) oraz rzekę Lubiankę (ze źródłami w Jajkowicach i dopływem płynącym z Trębaczewa i Lubani). Pozostałe rzeki przebiegające przez teren gminy to dopływy w/w rzek. Kierunek spływu przechodzi z północy na południe. Wzdłuż zachodniego skraju gminy przebiega wododział rzeki Bzury i Pilicy (w obrębie wzniesień na linii Nowe Szwejki-Kolonia Turobowice-Lewin). Pola uprawne i łąki odwadniane są poprzez sieć rowów melioracyjnych. Na użytkach zielonych przyległych do rzeki Lubianki zakładane są sztuczne zbiorniki wodne.

Wody podziemne na terenie gminy Sadkowie eksploatowane są z trzeciorzędowego piętra wód podziemnych związanego z Niecką Mazowiecką (GZWP Nr 215 i 215A). Pod osadami czwartorzędowymi zalegają tu utwory trzeciorzędowe z dwoma poziomami wodonośnymi, mioceńskim i oligoceńskim. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w gminie Sadkowie wynoszą 318,0 m³/h, największe ujęcia wód podziemnych znajdują się w Kaleniu (ujęcie p. J. Jagielińskiego o zasobach Q = 64 m³/h i ujęcie wodociągu gminnego o zasobach Q = 57 m³/h).

Płytkie wody gruntowe występują w dolinach rzek oraz w obniżeniach terenowych, ich zaleganie obserwowane jest na głębokościach od 1 do 3 m. Na wysoczyźnie głębokość zalegania wód gruntowych wynosi od 2 do 20 m.

Obszar gminy leży w północno-wschodniej części „środkowopolskiego” regionu klimatycznego, który charakteryzuje się m.in. dużą częstotliwością występowania dni z pogodą bardzo ciepłą bez opadów. Warunki klimatyczne gminy są korzystne dla uprawy rolnych. Na klimat gminy składają się:

- wysokie usłonecznienie – roczna suma promieniowania słonecznego – 86,3 kcal/cm²,
- wysoki wskaźnik termiczny - 23°C,
- długi okres bezmroźny – 231 dni,
- długi okres wegetacyjny – 214 dni,
- niedobór opadów atmosferycznych – średnioroczna suma opadów atmosferycznych od 550 mm do 600 mm.

Gmina ma charakter typowo rolniczy, większość funkcji lokalnych i ponadlokalnych podporządkowana jest rolnictwu i jego obsłudze. Ponad 87% powierzchni ogólnej gminy stanowią użytki rolne. W gminie uprawia się głównie owoce (około 47% powierzchni użytkowanych gruntów): jabłonie,

wiśnie, grusze, śliwy, czereśnie, porzeczki, maliny, agrest oraz warzywa: ogórki i kapustę.

Sadkowice są wsią kościelną. Miejscowość jest gniazdem rodów Sadkowskich, herbu Rola, którzy od XVII wieku piastowali drobne urzędy na ziemi rawskiej. Ród ten jest prawdopodobnie fundatorem pierwszego kościoła drewnianego pod wezwaniem Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników z 1428 roku. Położenie Sadkowic na skrzyżowaniu dróg traktowych spowodowało, że przez wieś przechodziły kilkakrotnie obce wojska, co wpływało na znaczne zubożenie okolicy po każdym przemarszu. Na przełomie XVII i XVIII w. wieś Sadkowice przechodzi w ręce Załuskich herbu Junosza, w roku 1792 dobra te kupuje Franciszek Leszczyński herbu Belina. Jego córka Julianna w posągu wnosi dobra sadkowskie rodzinie Zawiszów herbu Przerowa, którzy pozostają właścicielami do 1888 roku. Ród ten funduje obecnie istniejący w Sadkowicach kościół. W roku 1827 Sadkowice miały 30 domów i 310 mieszkańców, a w roku 1889 - 45 domów i 335 mieszkańców. W roku 1854 wzmiankowana jest w Sadkowicach szkoła elementarna. Ostatnimi właścicielami okolic są Radzikowscy.

Miejscowość Sadkowice jest wsią gminną, znajdują się tu obiekty użyteczności publicznej tj. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do infrastruktury społecznej gminy należą ponadto:

- Szkoły Podstawowe w: Sadkowicach, Lubani, Kłopotczynie, Trębaczewie i Bujalach,
- Gimnazja w Sadkowicach i w Lubani,
- Przedszkole w Sadkowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kaleniu,
- Lecznice weterynaryjne w Sadkowicach i Lubani,
- Bank Spółdzielczy Ziemi Łowickiej oddział w Sadkowicach,
- Urzędy Pocztowe w Sadkowicach i w Lubani,
- Biblioteka Publiczna w Sadkowicach z filią w Lubani,
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w: Sadkowicach, Lubani, Kaleniu, Żelaznej, Kłopotczynie, Olszowej Woli, Trębaczewie, Lewinie i Lutoborach,
- 3 Parafie Rzymsko-Katolickie w: Sadkowicach, Lubani i Lewinie.

Dochody budżetu gminy w latach 1999-2004 przedstawia poniższe zestawienie (w tys. zł):

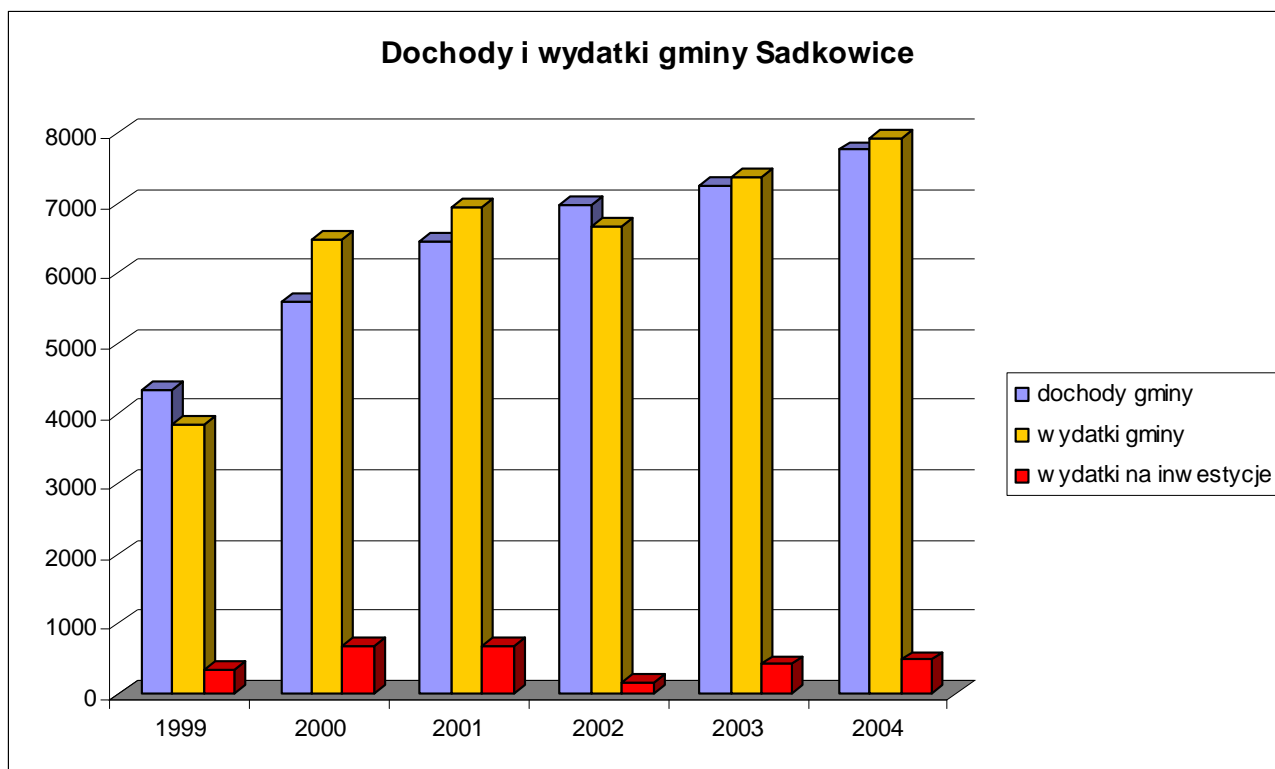
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Dochody własne	1.717	2.112	2.055	2.196	2.231	2.197
Dotacje celowe	323	818	624	736	592	621
Subwencja ogólna	2.296	3.027	3.777	4.037	4.420	4.940
Razem	4.336	5.597	6.456	6.969	7.243	7.758
na 1 mieszkańca	0,7	1,0	1,0	1,1	1,2	1,3

* wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wydatki z budżetu gminy (w tys. zł) w latach 1999 – 2004 wynosiły:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Wydatki ogółem	3.839	6481	6.938	6.679	7.374	7.932
w tym: inwestycyjne	358	696	682	164	428	490
Wydatki bieżące	3.481	5.785	6.256	6.515	6.946	7.442
na 1 mieszkańca	0,6	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3

* wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Ważniejsze inwestycje przeprowadzone z budżety gminy w ostatnich latach:

- Zakończenie budowy wodociągu we wsiach Żelazna, Rudka, Lutobory, Kłopczyń, Lipna,
- Budowa wodociągu w Jajkowicach
- Połączenie mieszkańców wsi Broniew do wodociągu w Jajkowicach (zasilanie ze stacji wodociągowej Kaleń),
- Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Lubani,
- Zakończenie budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni w Kaleniu,
- Rozpoczęcie Rozbudowy Gimnazjum w Sadkowicach,
- Modernizacja drogi w Trębaczewie,
- Modernizacja drogi w Olszowej Woli,
- Budowa oświetlenia ulicznego w Sadkowicach,
- Połączenie wodociągu w Zaborzu z wodociągiem w Jajkowicach zasilanie ze stacji wodociągowej Kaleń z wyłączeniem starej stacji wodociągowej w Zaborzu,
- Budowa studni SW w Kłopczyńie – druga studnia.

1.2. Demografia

Sytuacja demograficzna i społeczna

W układzie osadniczym gminy miejscowość Sadkowice pełni rolę lokalnego ośrodka rozwoju funkcji obsługi ludności i rolnictwa obszaru swej gminy.

Liczbę ludności gminy Sadkowice w latach 2000-2004 przedstawia poniższa tabela:

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
Liczba ludności	6125	6079	6046	6029	6033
Mężczyźni	2974	2947	2925	2920	2919
Kobiety	3151	3132	3121	3109	3114
na 1 km ²	50,6	50,2	50,0	49,8	49,8
Kobiety na 100 mężczyzn	106	106	107	106	107

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Powierzchnia sołectw, liczba posesji i ludności w poszczególnych sołectwach gminy Sadkowice (stan na 31.12.2004 r.):

Lp.	Sołectwo	Miejscowość	Powierzchnia sołectwa (ha)	Ilość posesji	Liczba mieszkańców
1.	Broniew	Broniew	183	17	62
2.	Bujały	Bujały	633	62	255
3.	Celinów	Celinów	234	19	83
4.	Gacpary	Gacpary	199	17	63
5.	Gogolin	Gogolin	234	25	82
6.	Jajkowice	Jajkowice	981	76	258
7.	Kaleń	Kaleń	730	92	409
8.	Kłopoczyn	Kłopoczyn	422	68	259
9.	Lewin	Lewin	322	52	160
10.	Lipna	Lipna	252	35	119
11.	Lubania	Lubania, Władysławów	543	108	303
12.	Lutobory	Lutobory, Nowe Lutobory	312	39	187
13.	Nowe Sadkowice	Nowe Sadkowice	252	29	112
14.	Nowe Szwejki	Nowe Szwejki	429	50	210
15.	Nowy Kaleń	Nowy Kaleń	107	16	77
16.	Nowy Kłopoczyn	Nowy Kłopoczyn	535	75	304

17	Olszowa Wola	Olszowa Wola	550	89	289
18	Paprotnia	Paprotnia	584	91	341
19	Pilawy	Pilawy	216	21	86
20	Przyłuski	Przyłuski	332	31	119
21	Rokitnica Kąty	Rokitnica Kąty	86	11	42
22	Rzymiec	Rzymiec, Szwejki Wielkie	221	42	150
23	Sadkowice	Sadkowice	862	130	532
24	Skarbkowa	Skarbkowa	446	59	209
25	Studzianki	Studzianki	227	31	106
26	Turobowice	Turobowice, Kolonia Turobowice	412	43	137
27	Trębaczew	Trębaczew, Nowy Trębaczew	720	139	575
28	Zaborze	Zaborze	171	29	122
29	Zabłocie	Zabłocie	253	28	118
30	Żelazna	Żelazna, Żelazna Nowa, Rudka	670	102	315
Razem:			12118	1626	6033

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji gminy Sadkowice w latach 1999-2003:

Wskaźnik	1999	2000	2001	2002	2003
Przyrost naturalny	-35	-26	-10	4	-4,9
Saldo migracji	-26	-39	-28	-2,7	brak danych

*wg Roczników Statystycznych Województwa Łódzkiego

Przyrost naturalny i saldo migracji w gminie wykazują tendencję spadkową, za wyjątkiem roku 2002, gdzie odnotowano dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy

Gmina Sadkowice liczy 6033 mieszkańców (stan na 31.12.2004) w tym: 2919 mężczyzn i 3114 kobiet.

Struktura wieku ludności gminy na dzień 12.12.2004:

Wiek Płeć	0-6		7-15		16-18		19-65	19-60	Pow.65	Pow.60	Razem		
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
2004	222	209	364	368	159	111	1741	1677	433	749	2919	3114	6033
Razem	431		732		270		3418		1182				

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wielkość populacji w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym (wg Spisu Powszechnego z roku 2002):

- w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) pozostaje 1386 osób tj. 729 mężczyzn i 657 kobiet,
- w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lat, kobiety 18-59 lat) pozostaje 3226 osób tj. 1831 mężczyzn i 1395 kobiet,
- w wieku mobilnym (mężczyźni i kobiety 18-44 lata) pozostają ogółem 2004 osoby, z tego 1121 mężczyzn i 883 kobiety,
- w wieku niemobilnym (mężczyźni 45-64 lata, kobiety 45-59 lat) pozostaje ogółem 1222 osoby: 710 mężczyzn i 512 kobiet,
- w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej) pozostaje ogółem 1217 osób w tym 470 mężczyzn i 747 kobiet.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada ogółem 81 osób w wieku nieprodukcyjnym – dla mężczyzn ten wskaźnik wynosi 65 osób, dla kobiet – 101.

Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia ludności na terenie gminy kształtuje się następująco:

Wykształceni ogółem – 4891 osób

- mężczyźni ogółem – 2559 osób
- kobiety ogółem – 2332 osoby

Wykształcenie wyższe ogółem – 111 osób

- mężczyźni ogółem – 44 osoby
- kobiety ogółem – 67 osób

2,3 % ogółu wykształconych posiada wykształcenie wyższe.

Wykształcenie policealne i średnie ogółem – 851 osób

- mężczyźni ogółem – 374 osoby
- kobiety ogółem – 477 osób

Wykształcenie zasadnicze zawodowe ogółem – 1091 osób

- mężczyźni ogółem – 690 osób
- kobiety ogółem – 401 osób

Wykształcenie podstawowe ukończone, nieskończone i bez wykształcenia szkolnego ogółem - 2838 osób

- mężczyźni ogółem – 1451 osób
- kobiety ogółem – 1387 osób.

Poziom bezrobocia

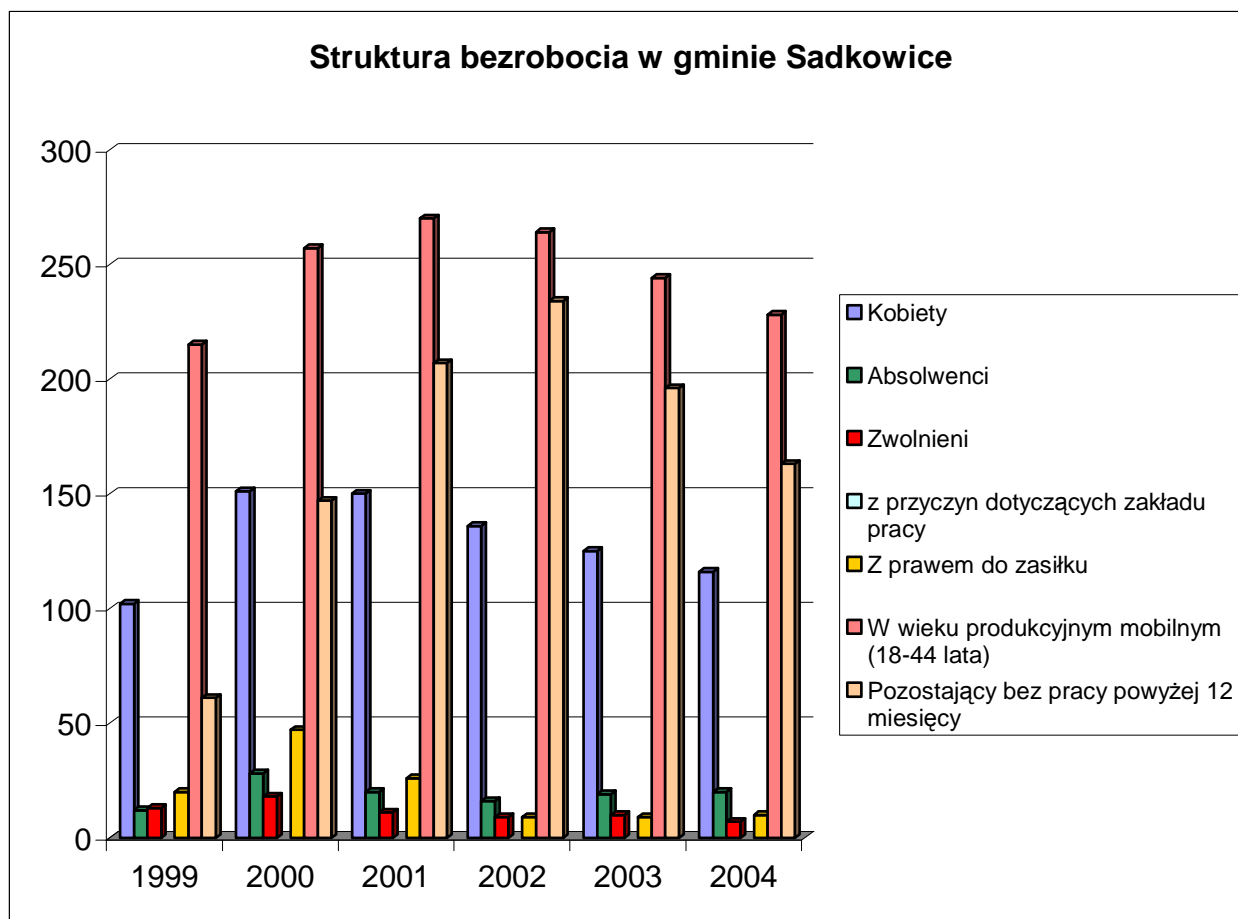
Na terenie gminy Sadkowice na koniec IV kwartału 2004 roku odnotowano 264 osób bezrobotnych, w tym 116 kobiet oraz 20 absolwentów.

Struktura bezrobocia w gminie w latach 1999-2004 przedstawia się następująco:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Kobiety	102	151	150	136	125	116
Absolwenci	12	28	20	16	19	20
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	13	18	11	9	10	7
Z prawem do zasiłku	20	47	26	9	9	10
W wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	215	257	270	264	244	228
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	61	147	207	234	196	163
Ogółem	231	296	309	296	280	264

* wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rawie Mazowieckiej

Poziom bezrobocia w gminie jest niski i wynosi ok. 7,5% w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. Rzeczywista liczba osób pozostających bez pracy jest prawdopodobnie wyższa, w sektorze rolniczym występuje zjawisko tzw. „ukrytego bezrobocia”. Skala tego zjawiska jest jednak trudna do oszacowania.

Bezrobotni wg poziomu wieku:

Wiek	2001	2002	2003	2004
18-24 lat	146	144	122	112
25-34 lat	81	75	79	71
35-44 lat	43	44	43	45
45-54 lat	35	27	29	28
55-59 lat	4	5	7	7
60-64 lat	0	1	0	1
Ogółem	309	296	280	264

* wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rawie Mazowieckiej

Bezrobotni wg okresu poszukiwania pracy w 2004 r.:

Czas poszukiwania pracy	do 3 mies.	4-12 mies.	13 i więcej mies.	Nieustalony	Ogółem
Mężczyźni	24	31	93	0	148
Kobiety	8	38	70	0	116
Ogółem	32	69	163	0	264

* wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rawie Mazowieckiej

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia w 2004 r.:

- wyższe – 10 osób,
- średnie – 68 osób,
- zasadnicze zawodowe – 77 osób,
- podstawowe ukończone, nieukończone, bez wykształcenia szkolnego – 109 osób.

W ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, organizowanych przez Urząd Gminy zatrudniono:

- w 2000 roku – 3 osoby,
- w 2001 roku – 2 osoby,
- w 2002 roku – 6 osób,
- w 2003 roku – 9 osób,
- w 2004 roku – 5 osób.

Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań i ich powierzchnia użytkowa w gminie Sadkowice:

2000		2001		2002		2003	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (tys. m ²)
1655	108.900	1656	109.000	1552	134.800	1686	142.800

* wg Roczników Statystycznych Województwa Łódzkiego

Zasoby mieszkaniowe w gminie w roku 2003 kształtują się następująco:

Przeciętna:	
Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,62
Osób w 1 mieszkaniu	3,44
Osób na 1 izbę	0,95
Powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	84,7
Powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	24,6

* wg Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego 2004

Wskaźnik procentowy liczby mieszkań (wg Spisu Powszechnego) wyposażonych w:

- wodociąg – 68,4 %
- ustęp splukiwany – 51 %
- łazienkę – 53,4 %
- ciepłą wodę – 49 %
- gaz z sieci – 0,9 %
- gaz z butli – 88,3 %

Mieszkania w gminie zaopatrzone są w podstawowe media techniczne w stopniu dobrym. Warunki mieszkaniowe w gminie Sadkowice zaspokajają podstawowe potrzeby ludności, w zakresie dostępności infrastruktury technicznej.

1.3. Sfera społeczna

Ochrona zdrowia

Mieszkańców gminy Sadkowice obsługuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kaleniu „Kalmed” s.c.. NZOZ w Kaleniu, w oparciu o kontrakt z Łódzkim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, udziela świadczeń medycznych z zakresu: podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarstwa środowiskowo – rodzinnego, i medycyny szkolnej. W placówce zatrudnionych jest 2 lekarzy: specjalista medycyny rodzinnej – lekarz chorób wewnętrznych i lekarz pediatra, oraz 4 pielęgniarki. „Kalmed” dysponuje gabinetami: lekarza ogólnego, pediatrycznym, zabiegowym, punktem szczepień. Dwa razy w tygodniu działa również punkt badań laboratoryjnych. Do NZOZ Kaleń należy 5144 pacjentów (w wieku; 0-6 lat – 322 osób, 7-65 lat - 3 947 osób, powyżej 65 lat- 875 osób).

Przeprowadzone przez NZOZ „Kalmed” usługi medyczne w 2004 roku:

Rodzaj usług medycznych	Ilość
Wizyty domowe: dorośli	489
dzieci	31
Szczepienia	661
Wizyty u noworodków do 1 roku życia	521
Porady w poradni D	5055
w tym: patronaże	38
Porady dla dorosłych	17234
w tym: domowe	489

Zabiegi	5586
w tym: iniekcje	2022
kroplówki w domu chorego	133
zabiegi w terenie	1314
cukier – test paskowy	870
cholesterol – test paskowy	117
EKG	1156

* wg danych Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Kalmed” s.c. w Kaleniu

Bezpieczeństwo publiczne

Teren gminy Sadkowice znajduje się w obrębie działań Komisariatu Policji w Białej Rawskiej.

Zanotowane przez Komisariat Policji przestępstwa w latach 2001-2004 na terenie gminy Sadkowice przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	2001	20002	2003	2004
Kradzieże	26	11	17	18
Kradzieże z włamaniem	16	16	8	8
Bójki i pobicia	6	5	3	3
Wypadki drogowe	3	1	2	4
Nietrzeźwi kierujący	11	15	25	30
Zatrzymania do wytrzeźwienia	22	12	9	11
Przemoc domowa	15	6	10	8
Pożary	0	2	0	1
Groźby karalne	3	3	3	5
Niealimentacja	2	2	1	2
Inne przestępstwa	11	10	14	17
Razem	115	83	92	107

*wg danych Komisariatu Policji w Białej Rawskiej

Na terenie gminy Sadkowice funkcjonuje 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w: Sadkowicach, Lubani, Kaleniu, Żelaznej, Kłopotczynie, Olszowej Woli, Trębaczewie, Lewinie i Lutoborach,

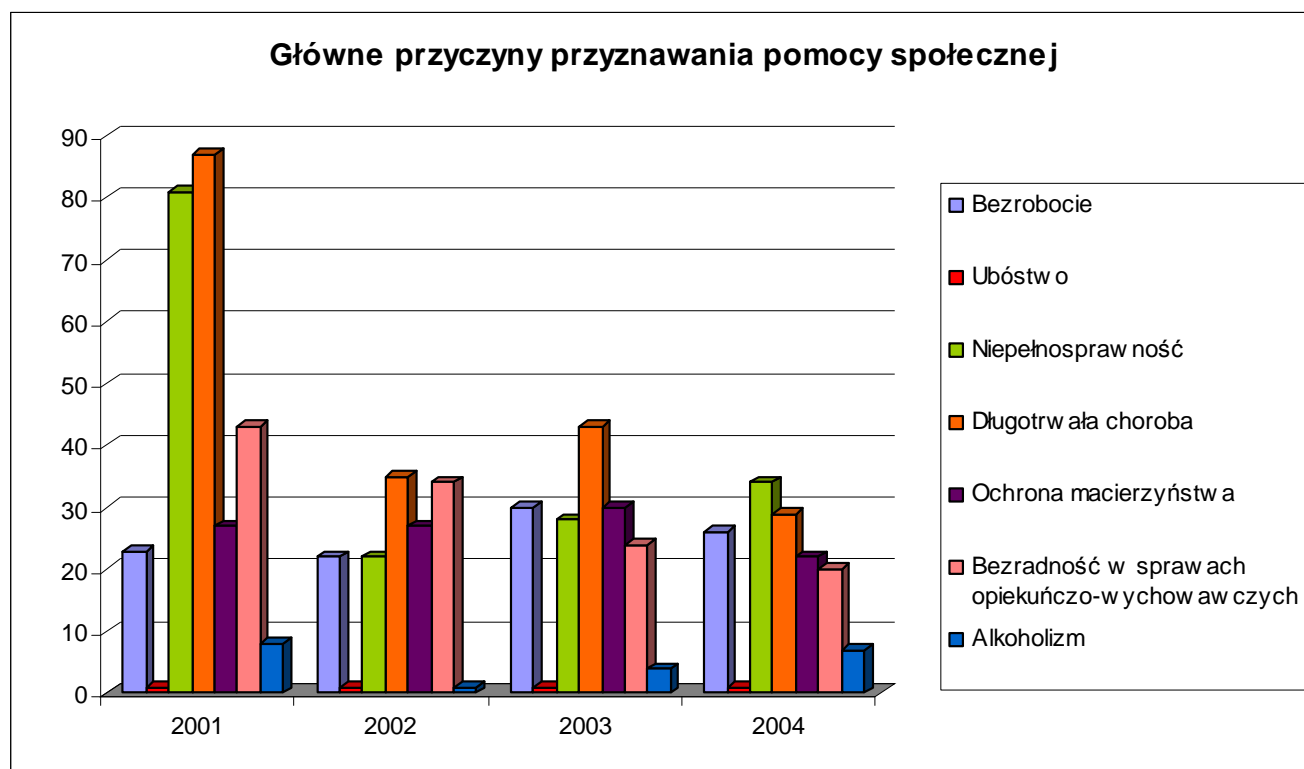
Pomoc społeczna

Pomoc społeczną dla mieszkańców gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkowicach. Działalność ośrodka obrazują poniższe tabele.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej według powodów przyznania tejże:

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin korzystających z pomocy			
	2001	2002	2003	2004
Bezrobocie	23	22	30	26
Ubóstwo	1	1	1	1
Niepełnosprawność	81	22	28	34
Długotrwała choroba	87	35	43	29
Ochrona macierzyństwa	27	27	30	22
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	43	34	24	20
Alkoholizm	8	1	4	7
Inne	-	2	-	1

* wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkowicach

Rodzaje przyznanych świadczeń:

Rok	Zasiłek stały		Zasiłek okresowy		Zasiłek celowy		Ochrona macierzyństwa		Renta Socjalna	
	liczba osób, którym wydano decyzję	Liczba osób w rodzinie	Liczba Osób, którym wydano decyzję	liczba osób w rodzinie	liczba osób, którym wydano decyzję	Liczba osób w rodzinie	liczba osób, którym wydano decyzję	liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym wydano decyzję	liczba osób w rodzinie
1998	15	32	48	235	170	629	24	110	34	103
1999	19	42	72	323	194	594	40	196	37	107
2000	21	51	72	388	198	916	26	114	44	149
2001	22	54	20	111	158	425	27	138	47	147
2002	25	65	44	226	200	618	16	93	48	79
2003	27	68	19	102	239	743	19	97	51	86
2004	17	29	16	85	189	425	12	63	-	-
do 31.07. 2005	17	24	7	42	151	361	-	-	-	-

* wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkowicach

Środki finansowe na opiekę społeczną wg źródeł pochodzenia przedstawia tabela:

Rok	Zadania własne (kwota)	Zadania zlecone (kwota)
1998	100	371
1999	143	461
2000	131	480
2001	129	500
2002	134	521
2003	166	461
2004	192	482
do 31.07. 2005	158	287

* wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkowicach

Kultura

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Sadkowicach oraz jej filia w Lubani. Biblioteka posiada 12.944 woluminy i udostępnia je uczniom szkół podstawowych, gimnazjów, młodzieży ze szkół średnich, studentom i osobom dorosłym. Na koniec 2004 r. z usług Biblioteki skorzystało 264 czytelników, wypożyczone zostały 11.548 woluminy oraz udzielono 106 informacji bibliotecznych. Biblioteka zakupiła 282 książki

(słowniki, encyklopedie, atlasy i lektury szkolne) za 3.381,44 zł, z tego 1400 zł stanowiła dotacja z Ministerstwa Kultury.

Stan księgozbioru i czytelnictwa w roku 2004 w bibliotekach gminnych przedstawia poniższe zestawienie:

	Gmina ogółem	Biblioteka w Sadkowicach	Filia w Lubani
Księgozbiór na koniec 2003	19 731	12662	7069
Przybyło w 2004	282	282	-
Stan na 31.12.2004	20 013	12 944	7069
Księgozbiór:	20 013	12 944	7069
Literatura dla dorosłych	9 947	6520	3427
Literatura dla dzieci	6 498	4 784	1714
Literatura niebeletrystyczna	3 568	1 640	1928
Zakup: ilość	282	282	-
Wartość w zł	3 381,44	3 381,44	-
Wypożyczenia ogółem	11 749	11548	201
Udostępnienia	346	339	7
Czytelnicy ogółem	284	264	20
w tym: uczniowie	183	168	15

* wg danych Gminnej Biblioteki Publicznej w Sadkowicach

Wskaźniki czytelnictwa za rok 2004 na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

Średnia	Gmina ogółem	Biblioteka w Sadkowicach	Filia w Lubani
Wypożyczeń na 1 czytelnika	41,37	43,74	10,05
Odwiedzin 1 czytelnika	21,30	22,20	8,80
% uczytelnienia	51,48	50,75	87,56
Dzienna odwiedzin	25	20	5
Wskaźnik zakupu na 1 czytelnika	12,80	12,80	0

* wg danych Gminnej Biblioteki Publicznej w Sadkowicach

W maju 2004 r. Biblioteka została wyposażona w 3 komputery, które posiadają podłączenie do internetu i służą do samodzielnego wyszukiwania informacji do celów dydaktycznych i naukowych. Korzystanie z internetu jest bezpłatne.

W życiu kulturalnym uczestniczą również parafie wyznania rzymsko-katolickiego znajdujące się w miejscowościach: Sadkowice, Lubania i Lewin.

Zasoby kulturowe

Kościół parafialny pw. Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników w Sadkowicach

Na terenie gminy zachowały się liczne świadectwa historii – zabytki architektury – świadczące o rozwijającym się przed wiekami osadnictwie. W chwili obecnej reprezentują je dwory i zabudowania gospodarcze oraz parafialne kościoły rzymsko-katolickie wraz z obiektami towarzyszącymi.

Ochroną prawną na terenie gminy zostały objęte:

- Kościół parafialny pw. Dziesięciu Tysięcy Rycerzy Męczenników w Sadkowicach, zbudowany w latach 1884-1886 na miejscu świątyni drewnianej z XV w.. Z wyposażenia kościoła na uwagę zasługują: ambona w kształcie łodzi oraz rzeźby wielkiego ołtarza,
- Kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego w Lubani wybudowany w roku 1887 (arch. Konstanty Wojciechowski), na miejscu świątyni drewnianej, wystrój neogotycki,
- Kościół parafialny pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Lewinie, zbudowany w XVII w. z drzewa modrzewiowego. Zabytkowe wnętrze: ołtarz główny Matki Boskiej Łaskawnej Lewińskiej z XVII w., dwa obrazy z XVIII wieku przedstawiające biskupa Męczennika i Św. Antoniego, ambona z 1830 r., 2 dzwony: „Stanisław” z 1892 r. ważący ponad 120 kg, drugi „Michał” ważący 80 kg. Wnętrze kościoła odrestaurowano pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku.,

- Zespół pałacowo-parkowy w Kaleniu: pałac klasycystyczny wybudowany ok. 1859r., odrestaurowany w 1990 r., dobrze zachowany, budynek murowany z portykiem kolumnowym od wschodu, półkolistymi wykuszami od południa i zachodu oraz okrągłą wieżą przy narożniku północno – zachodnim. Wokół pałacu zabytkowy park krajobrazowy ze stawami i aleją wjazdową. Obecnie stanowi on własność prywatną.

Pozostałe zabytki w gminie to:

- Dwory wraz z parkami i alejami zabytkowymi:
 - w Bujalach (dwór z ok.1890r.-neoklasycystyczny),
 - w Zabłociu (dwór z 1890 r.),
 - w Paprotni (dwór z ok. 1820 r.)
 - dwór „Emilin” w Jajkowicach (dwór z ok. 1820 r. klasycystyczny z eklektyczną wieżą),
- Rezerwat modrzewia na tle lasu sosnowo-dębowo-bukowego w Trębaczewie, a w nim kilkaset gatunków roślin kwiatowych (także chronionych)
- Aleja lip w Bujalach zaliczona do pomników przyrody.
- Cmentarze w miejscowościach: Sadkowice, Lubania, Lewin.

Na obszarze gminy zewidencjonowano liczne miejsca znalezisk archeologicznych. Największe skupiska stanowisk występują w rejonach miejscowości: Jajkowice, Paprotnia, Sadkowice, Szwejki Wielkie, Turobowice, Gacpary, Lutobory, Trębaczew, Kłopoczyn, Lipna, Olszowa Wola i Żelazna.

Sport i rekreacja

Upowszechnianie masowej kultury fizycznej na terenie gminy prowadzą kluby: Klub Sportowy OLIMPIA Paprotnia oraz Ludowy Klub Sportowy TORPEDO Celinów.

W miejscowości Skarbkowa działa gospodarstwo agroturystyczne.

1.4. Oświata

W chwili obecnej na terenie gminy działa pięć Szkół Podstawowych w miejscowościach: Sadkowice, Bujaly, Lubania, Trębaczew i Kłopoczyn oraz Gimnazja w Sadkowicach i Lubani. W Sadkowicach funkcjonuje również Przedszkole Samorządowe, do którego uczęszcza 38 dzieci (22 – sześciolatków i 16 – dzieci w wieku 3-5 lat).

Baza lokalowa placówek oświatowych w gminie przedstawia się następująco:

Nazwa placówki	Liczba sal dydaktycznych	Liczba miejsc dydaktycznych	Powierzchnia użytkowa w m ²	Sal gimnastyczne
SP Sadkowice	10	220	450	1
SP Lubania	7	142	670	-
SP Kłopoczyn	7	140	600	-
SP Trębaczew	7	76	333	-
SP Bujały	7	80	257	-
Gimnazjum Sadkowice	6	142	267	-
Gimnazjum Lubania	6	150	1557	1

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Kwalifikacje kadry pedagogicznej w poszczególnych szkołach gminy (rok szkolny 2004/2005) przedstawia poniższa tabela:

Placówka oświatowa	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Wykształcenie					
			dr	mgr	WZ	SN	SP	SZ
SP Sadkowice	233	24	-	22	-	-	2	-
SP Lubania	135	13	-	12	-	1	-	-
SP Kłopoczyn	42	9	-	5	1	-	3	-
SP Trębaczew	57	9	-	8	1	-	-	-
SP Bujały	45	8	-	7	-	-	1	-
Gimnazjum Lubania	126	14	-	13	1	-	-	-
Gimnazjum Sadkowice	136	12	-	12	-	-	-	-
Przedszkole Sadkowice	38	3	-	3	-	-	-	-

dr – wyższe doktorat, mgr – wykształcenie wyższe magisterskie, WZ – wyższe zawodowe, SN – Studium Nauczycielskie, SP – średnie pedagogiczne, SZ – średnie zawodowe

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Liczbę uczniów szkół podstawowych w poszczególnych latach przedstawia tabela:

Rok szkolny	Sadkowice	Lubania	Bujały	Kłopoczyn	Trębaczew	Razem
1998/1999	311	163	49	88	99	710
1999/2000	243	138	47	69	71	568
2000/2001	257	136	49	67	70	579
2001/2002	256	122	51	63	71	563

2002/2003	247	115	50	62	64	538
2003/2004	248	123	47	51	61	530
2004/2005	235	135	45	42	57	512

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Do szkół podstawowych w Sadkowicach i Lubani uczęszcza największa liczba dzieci. Szkoły te mają najlepsze warunki lokalowe, zaplecze sportowe i kulturalne (np. biblioteki). Ponadto w tych miejscowościach znajdują się Gimnazja. Pozostałe szkoły są zdecydowanie mniejsze oraz mają trudniejsze warunki lokalowe.

Prognoza liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy na lata 2006- 2013 przedstawia poniższa tabela:

Rok szkolny	Sadkowice	Lubania	Bujały	Kłopoczyn	Trębaczew	Ogółem
2006/2007	223	120	46	38	55	482
2007/2008	208	121	49	46	45	469
2008/2009	193	116	54	51	50	464
2009/2010	178	108	54	56	44	440
2010/2011	164	95	58	63	40	420
2011/2012	159	88	62	64	38	411

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Prognoza liczby uczniów w gimnazjach na terenie gminy Sadkowice na lata 2006-2020:

Rok szkolny	Gimnazjum w Sadkowicach	Gimnazjum w Lubani	Ogółem
2005/2006	123	112	239
2006/2007	138	114	252
2007/2008	115	122	236
2008/2009	122	115	237
2009/2010	108	111	219
2010/2011	113	108	221
2011/2012	103	105	208
2012/2013	89	115	204
2013/2104	82	111	193
2014/2015	76	103	179
2015/2016	67	114	181
2016/2017	66	114	180
2017/2018	63	144	177
2018/2019	69	103	172
2019/2020	66	102	168

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

W powyższych prognozach uwzględniono dane przyrostu naturalnego i salda migracji, które mogą mieć zasadniczy wpływ na liczbę uczniów w szkołach na terenie gminy.

We wszystkich placówkach oświatowych na terenie gminy, w ciągu ostatnich lat, nastąpił zdecydowany spadek liczby uczącej się młodzieży. Według prognoz stan ten będzie się pogłębiał. Sytuacja demograficzna na terenie gminy powoduje konieczność przeprowadzenia restrukturyzacji szkolnictwa podstawowego. W gminie funkcjonuje obecnie 5 takich placówek, z czego 3 są małymi szkołami wiejskimi. Są to szkoły w: Bujalach, Kłopotczynie i Trębaczewie. Postępujący rozwój społeczny, konieczność dostosowania się do rynku, zdobycia umiejętności (np. znajomość języka obcego, umiejętność obsługi komputera) potrzebnych w szkołach ponadgimnazjalnych wymusza podniesienie poziomu nauczania. W tym celu istnieje potrzeba doposażenia placówek w odpowiednie pomoce dydaktyczne, organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań zawodów sportowych itp. Działania te nie są możliwe do przeprowadzenia w małych placówkach.

Ponadto nauczyciele Gimnazjów zauważają, że dzieci z małych liczebnie klas trudniej aklimatyzują się w większej społeczności (liczebność klas w Gimnazjum – ok. 25 uczniów). Z tego też powodu są bardziej podatne na stres i mają problemy w nauce.

Proponowana restrukturyzacja szkolnictwa w gminie Sadkowice ma polegać na likwidacji trzech placówek szkół podstawowych w Bujalach, Kłopotczynie i Trębaczewie. Dzieci z tych placówek zostałyby przeniesione głównie do szkoły podstawowej w Lubani lub zgodnie z życzeniem rodziców. Dopuszcza się również możliwość zachowania szkoły podstawowej w Trębaczewie jako szkoły społecznej, do której mogłyby uczęszczać dzieci ze zlikwidowanej szkoły w Kłopotczynie.

Sytuację w roku szkolnym 2005/2006 w Szkołach Podstawowych w Bujalach, Kłopotczynie i Trębaczewie obrazuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	SP Bujaly	SP Kłopotczyn	SP Trębaczew	Razem
Liczba uczniów w 2005r.:	35	34	50	119
Spadek w stosunku do roku 2000 o liczbę uczniów:	14	54	49	117
Zatrudnienie (etaty):				
- nauczyciele	8,1	9,6	9,72	27,42
- obsługa	1	1	1	3
- palacz	1	4	1	6
Zaplecze:				
- sale gimnastyczne	0	0	0	0

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Zaplecze szkół nie może zapewnić właściwego rozwoju i odpowiedniego poziomu edukacji, m.in. ze względu na braki lokalowe, zastrzeżenia do poziomu nauczania w Szkole Podstawowej w Kłopotczynie ma Kurator Oświaty.

Przy obecnym stanie finansów gmina nie jest w stanie zmodernizować, przeprowadzić remontów w w/w placówkach (szkoła w Bujalach mieści się w zabytkowym pałacu, na wszelkie remonty potrzebna jest zgoda Konserwatora Zabytków) związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa przebywających w nich uczniom oraz odpowiednio ich doposażyć.

Sytuacja budżetu gminy Sadkowice jest niekorzystna – gmina boryka się z problemem zadłużenia. Zdecydowaną większość wydatków gminy stanowią te na dofinansowanie szkolnictwa oraz utrzymanie na odpowiednim poziomie technicznym placówek oświatowych. Konieczność szukania oszczędności w budżecie gminy skłania do przeprowadzenia szczegółowej analizy sytuacji finansowej szkolnictwa na jej terenie. Analiza ta zostanie oparta na: przedstawieniu przychodów i wydatków gminy na oświatę i przeprowadzeniu analizy SWOT.

Główną pozycję w wydatkach Urzędu Gminy w Sadkowicach zajmuje oświata. W roku 2005 dochody gminy wynosiły 8.298.000 zł z czego 3.037.000 zł stanowiła subwencja na oświatę. Wydatki gminy w roku 2005 wyniosły łącznie 9.540.000 zł, z czego 5.530.000 zł przeznaczone zostało na dofinansowanie szkół funkcjonujących w gminie.

Dochody gminy Sadkowice w 2005 roku przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005
Dochody własne	2.321.000
Dotacje celowe	1.072.000
Subwencja ogólna	1.868.000
Subwencja na oświatę	3.037.000
Razem	8.298.000

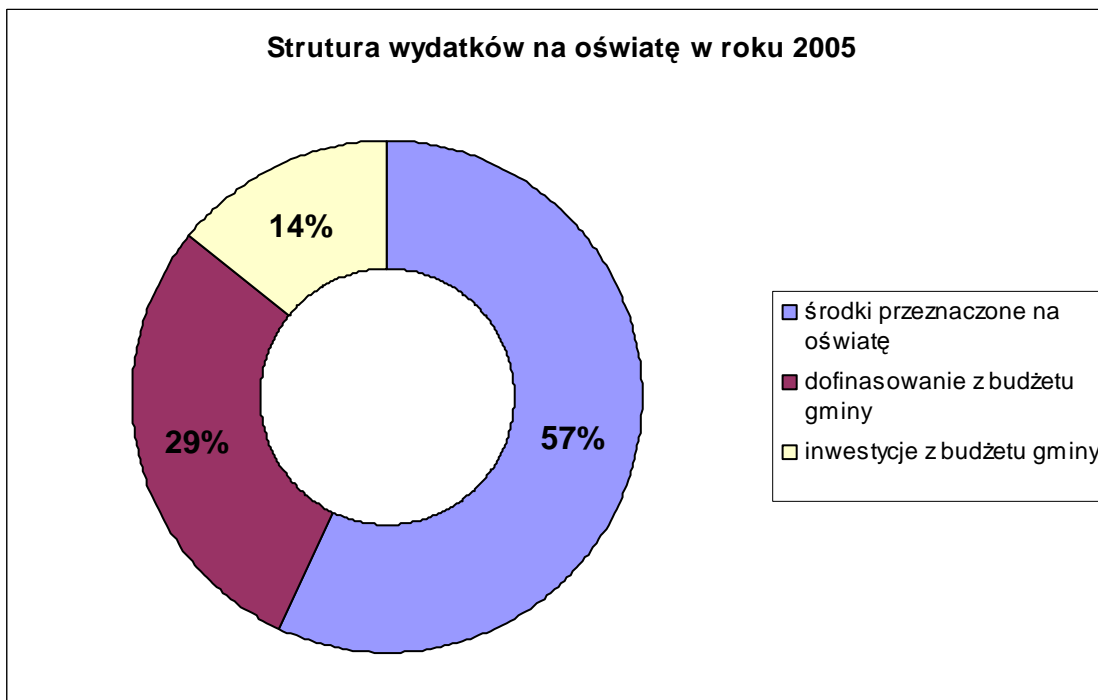
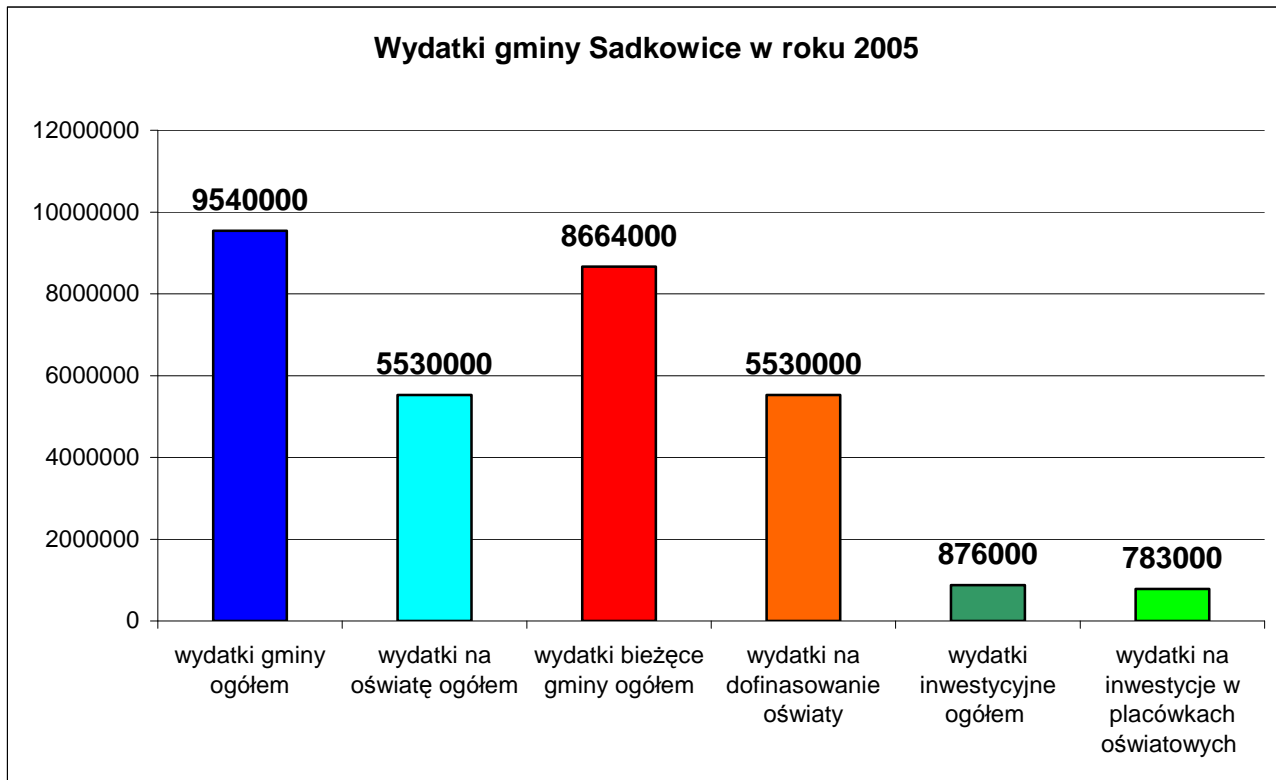
*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wydatki gminy w roku 2005:

Wyszczególnienie	2005
Wydatki ogółem	9.540.000
w tym: inwestycyjne	876.000
wydatki na oświatę	5.530.000
Inwestycje w placówkach oświatowych	783.000
Wydatki bieżące	8.664.000

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wydatki na szkolnictwo zajmują ponad 57,96% budżetu gminy. Wydatki na inwestycje związane z oświatą w roku 2005 stanowiły 89,4% wydatków inwestycyjnych gminy Sadkowice.

Szczegółowe dane dotyczące wpływów oraz wydatków na szkolnictwo w gminie Sadkowice przedstawiają poniższe zestawienia:

W roku 2005 przychody gminy z przeznaczeniem na oświatę wynosiły:

Wyszczególnienie	Kwota w zł
Subwencja	3.038.505
Odpłatność z Przedszkole	36.000
Odpłatność za wyżywienie w świetlicy	72.000
Razem	3.146.505

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wydatki gminy na dofinansowanie oświaty w roku 2005 wynosiły:

Wyszczególnienie	Kwota w zł
Bieżące wydatki na oświatę	4.746.864
w tym: dofinansowanie w budżecie gminy na oświatę	1.600.359
Inwestycje z budżetu gminy na oświatę	782.900
Razem wydatki	5.529.764
w tym: dofinansowanie oświaty z budżetu gminy	2.383.259

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Wydatki na oświatę w roku 2005 znacznie przewyższyły ilość środków w budżecie z przeznaczeniem na szkolnictwo. Gmina do bieżących wydatków na oświatę musiała dołożyć kwotę w wysokości 1.600.359 zł. Przewidziane w roku 2005 inwestycje w szkołach wyniosły 782.900 zł. Z czego wynika, że gmina dofinansowała szkolnictwo na kwotę 2.383.259 zł.

43% wydatków na oświatę w roku 2005 pochodziło z rezerwy budżetu Urzędu Gminy w Sadkowicach.

Według projektu budżetu gminy Sadkowice na rok 2006 – przy założeniu funkcjonowania wszystkich placówek oświatowych – przewiduje się, że dofinansowanie gminy na wydatki bieżące szkolnictwa oraz przewidziane w harmonogramie inwestycje wyniesie ogółem 1.273.109 zł. Subwencja na szkolnictwo w roku 2006 wynosi 3.135.273 zł, przy 699 uczniach w szkołach na terenie gminy na 1 ucznia przypada 4.485.37 w ciągu roku.

Orientacyjne koszty utrzymania szkół przy założeniu funkcjonowania wszystkich placówek w roku 2006:

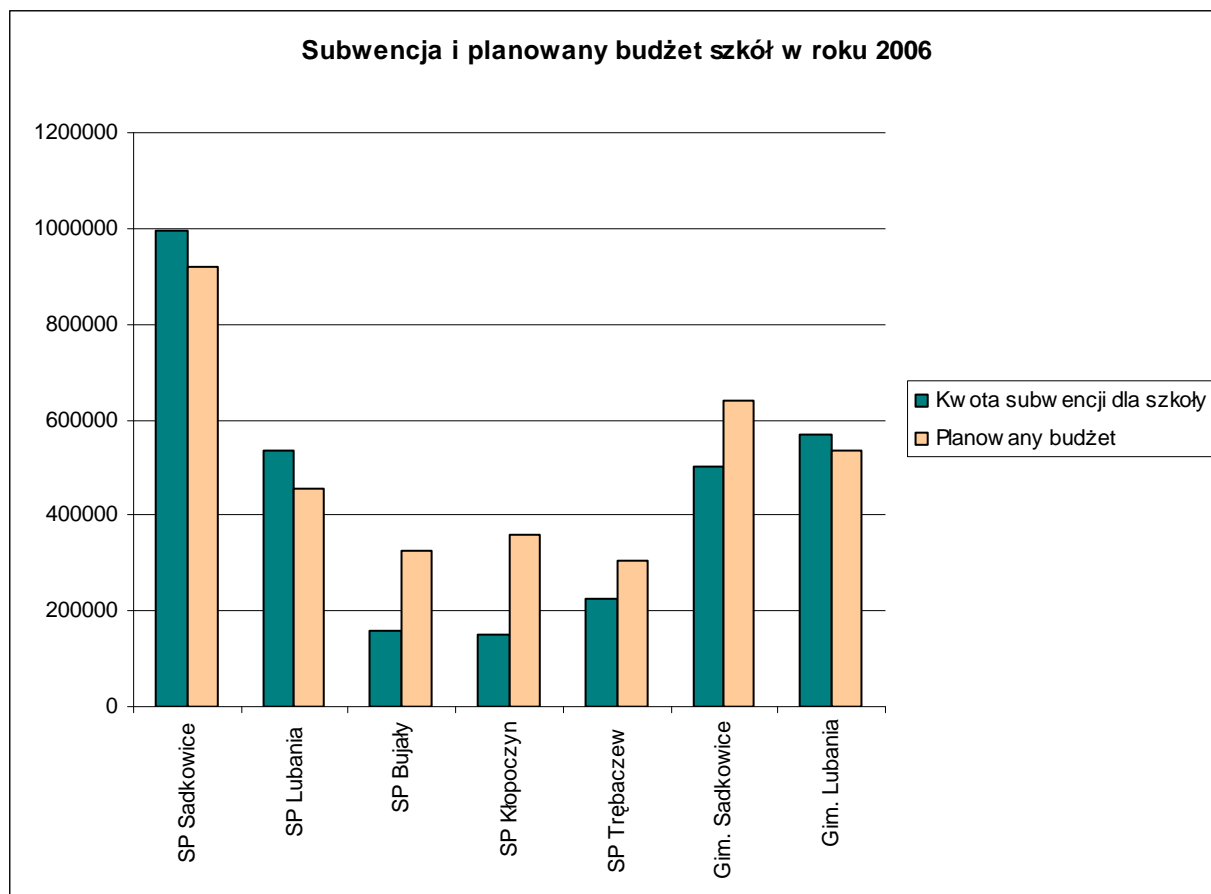
Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Kwota subwencji dla szkoły (zł)	Planowany budżet* (zł)	Dofinansowanie przychodów budżetu gminy (zł)
SP Sadkowice	222	995.752	919.399	+76.353
SP Lubania	119	533.759	457.653	+76.106
SP Bujaly	35	156.988	327.914	-170.926
SP Kłopotczyn	34	152.503	357.912	-205.409
SP Trębaczew	50	224.269	305.515	-81.246
Razem	460	2.063.271	2.368.393	-305.122
Gim. Sadkowice	112	502.361	640.840	-138.479
Gim. Lubania	127	569.642	534.860	+34.782
Razem	239	1.072.003	1.175.700	-103.697
Klasy „0”	63	-	172.910	-172.910
Przedszkole	27 – kl. „0” 18 - maluchy	-	222.230	-180.230
Dowóz dzieci	-	-	325.080	-325.080
Świetlica Sadkowice	-	Wpłaty rodziców 36.000	110.010	-74.010
Świetlica Lubania	-	Wpłaty rodziców 36.000	124.410	-88.410
Fundusz socjalny emerytów	-	-	23.650	-23.650
Razem	-	349.274	4.522.383	-1.273.109

*Na planowany budżet składają się: planowane płace z pochodnymi i tzw. „13” oraz planowane wydatki rzeczowe

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Planowany budżet oświaty w roku 2006 wynosi 4.522.383 zł, z czego 3.384.731 zostanie przeznaczony na wynagrodzenia pracowników – kwota ta stanowi ponad 74,8% budżetu.

Subwencja na 1 ucznia w roku szkolnym 2006/2007 będzie wynosić 4.619,93 zł.

Orientacyjne koszty utrzymania wszystkich obecnie działających szkół w gminie w roku 2007:

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Kwota subwencji dla szkoły (zł)	Planowany budżet* (zł)	Dofinansowanie przychodów budżetu gminy (zł)
SP Sadkowice	209	928.606	946.981	-18.375
SP Lubania	110	508.192	471.383	+36.809
SP Bujaty	37	170.937	337.751	-166.814
SP Kłopczyń	28	129.358	368.649	-239.291
SP Trębaczew	53	244.856	314.680	-69.824
Razem	429	1.981.949	2.439.444	-457.495
Gim. Sadkowice	114	526.672	660.065	-133.393
Gim. Lubania	138	637.550	550.906	+86.644
Razem	252	1.164.222	1.210.970	-46.749
Klasy „0”	53	-	178.097	-178.097
Przedszkole	-	Wpłaty rodziców 42.000	228.897	-186.897
Świetlice	-	Wpłata rodziców 72.000	241.452	-169.452

Dowóz dzieci	-	-	334.832	-334.832
Fundusz socjalny emerytów	-	-	24.360	-24.360
Razem	-	3.260.171	4.658.053	-1.397.882

*Na planowany budżet składają się: planowane płace z pochodnymi i tzw. „13” oraz planowane wydatki rzeczowe

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Jeżeli reorganizacja sieci placówek oświatowych na terenie gminy nie zostanie przeprowadzona w roku 2006 redukcja wydatków na oświatę również zostanie przesunięta, co spowoduje zmniejszenie możliwości prowadzenia inwestycji infrastrukturalnych i drogowych. Przewidywana oszczędność w roku 2006 nie byłaby znacząca ze względu na konieczność wypłaty odpraw dla nauczycieli i wyniosła by 106.810 zł. Zasadniczy wzrost oszczędności nastąpi dopiero po przeprowadzeniu reorganizacji w latach późniejszych. Przy pozostawieniu obecnego stanu rzeczy dofinansowanie szkół w budżetu gminy będzie się stale zwiększać.

Orientacyjne koszty utrzymania oświaty w roku 2007 po przeprowadzeniu reorganizacji szkolnictwa wg harmonogramu:

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Kwota subwencji dla szkoły (zł)	Planowany budżet* (zł)	Dofinansowanie przychodów budżetu gminy (zł)
SP Sadkowice	200	923.986	946.981	-22.995
SP Lubania	228	1.053.344	725.479	+327.865
Razem	428	1.977.330	1.672.460	+304.870
Gim. Sadkowice	137	632.930	550.906	+82.024
Gim. Lubania	118	545.152	660.065	-114.913
Razem	255	1.178.082	1.210.971	-32.889
Klasy „0”	61	-	172.443	-172.443
Przedszkole	-	Wpłaty rodziców 42.000	228.897	-186.897
Świetlice	-	Wpłata rodziców 72.000	241.453	-169.453
Dowóz dzieci	-	-	487.620	-487.620
Fundusz socjalny emerytów	-	-	23.650	-23.650
Razem	-	3.2.69.412	4.658.053	-768.082

*Na planowany budżet składają się: planowane płace z pochodnymi i tzw. „13” oraz planowane wydatki rzeczowe

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

W roku szkolnym 2006/2007 planuje się zwiększyć zatrudnienie w Szkole Podstawowej w Lubani o 5 nauczycieli.

W chwili przeprowadzenia reorganizacji szkolnictwa budżet gminy będzie dysponował w roku 2007 kwotą większą o 629.800 zł.

W oparciu o powyższe dane przeprowadzona została analiza SWOT dla sytuacji oświaty w gminie Sadkowice.

Analiza SWOT

Mocne strony:

- Wykształcona kadra nauczycielska
- Dobre zaplecze szkół podstawowych w Sadkowicach i Lubani (zaplecze sportowe i kulturalne, możliwość kontynuowania nauki w Gimnazjum w tej samej miejscowości)
- Zaangażowanie w sprawy szkoły mieszkańców Trębaczewa – gotowość do utworzenia szkoły społecznej
- Małe odległości pomiędzy miejscowościami i możliwość zagwarantowania przez gminę dowozu dzieci do szkół w innych miejscowościach

Słabe strony:

- Stale malejąca liczba dzieci (w stosunku do roku szkolnego 2005/2006 w roku 2011/2012 w szkołach podstawowych nastąpi spadek o 110 uczniów)
- Mała liczebność klas powoduje obniżenie poziomu nauczania – problemy z organizacją np.: lekcji języków obcych i informatyki, zajęć pozalekcyjnych, zawodów sportowych, konkursów i szeregu innych działań umożliwiających dziecku rozwój w grupie rówieśniczej
- Problemy z akceptacją innego środowiska – przejście do gimnazjum – i przystosowaniem się do niego dzieci z małych szkół (stres odbijający się na nauce związany również często z barkiem akceptacji w środowisku „zadomowionych”)
- Brak zaplecza sportowego
- Braki w wyposażeniu placówek (brak sal komputerowych, stołówek)
- Zastrzeżenia Kuratora Oświaty, co do poziomu nauczania w Szkole Podstawowej w Kłopotczynie
- Skierowanie dzieci z likwidowanych placówek do szkoły podstawowej w Lubani wymusi konieczność wprowadzenia dwuzmianowości
- Zbyt wysokie koszty utrzymania małych placówek oświatowych
- Niewspółmierne do wkładanego wysiłku wynagradzanie nauczycieli uczących 5, a 25 uczniów
- Ponad 85% dofinansowania do oświaty przeznaczanych jest na wynagrodzenia pracowników

- Niefunkcjonalne i nie spełniające warunków bezpieczeństwa placówki szkolne
- Brak środków na modernizację i konieczne remonty w szkołach (konieczność naprawy dachu w szkole w Bujalach – obiekt zabytkowy, konieczność zezwolenia konserwatora zabytków)

Zagrożenia:

- Brak możliwości właściwego wyposażenia szkół i zapewnienia odpowiedniego poziomu nauczania przy zbyt małej liczbie dzieci
- Brak gwarancji zapewnienia korzystnego startu życiowego dla dzieci z małych szkół wiejskich
- Rosnące zadłużenie gminy wynikające z nie przeprowadzenia reorganizacji oświaty
- Brak możliwości finansowania inwestycji społecznych i gospodarczych przez gminę

Szanse:

- Przeprowadzenie reorganizacji oświaty: likwidacja 3 placówek oświatowych (SP Bujaly, SP Kłopczyń i SP Trębaczew) od 1 września 2006 roku
- Doposażenie placówek oświatowych w Lubani i Sadkowicach – podniesienie standardu nauczania
- Przeprowadzenie modernizacji budynków szkolnych w Sadkowicach i Lubani
- Oszczędności w budżecie gminy – możliwość przeznaczenia środków na inwestycje akceptowane społecznie

Wnioski:

Z roku na rok na terenie gminy zmniejsza się liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych. Jest to wynik niżu demograficznego. Perspektywa na lata przyszłe – do roku 2013 – zakłada dalszy, znaczący jej spadek.

Dofinansowanie do oświaty z budżetu gminy rośnie. Bez reorganizacji szkolnictwa podstawowego w gminie zadłużenie będzie się pogłębiać.

Gmina Sadkowice nie jest w stanie przeprowadzać koniecznych dla rozwoju społecznego i gospodarczego inwestycji z powodu braku środków. Z tego również powodu gmina Sadkowice ma utrudniony dostęp do środków zewnętrznych, w tym środków z Unii Europejskiej (warunek – wykazanie udziału środków własnych w zamierzeniach inwestycyjnych).

Warunkiem zwiększenia wydatków na inwestycje infrastrukturalne w gminie Sadkowice jest przeprowadzenie reorganizacji systemu oświaty.

1.5. Sfera gospodarcza

Na terenie gminy Sadkowice przeważają podmioty gospodarcze prowadzące działalność handlową i usługową. Zarejestrowanych jest 146 podmiotów gospodarczych, największą liczbę stanowią sklepy (27, w tym 18 spożywczo-przemysłowych), następnie usługi transportowe – 26, skupy owoców i warzyw – 20 oraz usługi handlowe – 20 (w tym 11 to handel obwoźny).

Liczbę podmiotów gospodarki narodowej i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych na terenie gminy w roku 2003 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	10	-
Przemysł przetwórczy	13	9
Budownictwo	15	15
Handel i naprawy	73	68
Hotele i restauracje	5	5
Transport, gospodarka magazynowa, łączność	18	18
Pośrednictwo finansowe	8	8
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	11	11
Razem	193	153

*wg danych Rocznika statystycznego Województwa Łódzkiego 2004

Najważniejsze zakłady prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy:

Nazwa zakładu	Miejscowość	Przedmiot działalności
Zakład Przetwórstwa spożywczego „Romir”	Kłopotczyn	Przetwórstwo owoców i warzyw, skup, sprzedaż
Spółka Cywilna „Mar-Pol”	Kłopotczyn	Przetwórstwo owoców, handel, skup, import
Firma Zb. I H. Chałupka	Sadkowice	Usługi transportowe, handel, skup owoców, sprzedaż opału i nawozów
Firma Krystyna Chałupka	Sadkowice	Usługi transportowe, handel, skup owoców, sprzedaż opału i nawozów
Firma Handlowo-Usługowa „LUBEX”, B. Chałupka	Lubania	Skup owoców, płodów rolnych, żywca, sprzedaż materiałów opałowanych, budowlanych oraz pasz

		i nawozów
Piekarnia – sklep, Federowicz	Sadkowice	Wypiek i sprzedaż
Młyn	Kaleń	Przemiał zbóż, skup i handel
Tartak	Lubania	Obróbka drewna
Zakład Mechaniki Pojazdowej, Matysiak	Sadkowice	Naprawa pojazdów mechanicznych
Lecznice dla Zwierząt	Lubania, Sadkowice	Weterynaria
Apteka	Kaleń	

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Poza wymienionymi firmami na terenie gminy funkcjonują również:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych,
- Telekomunikacja Polska S.A. Rejon w Rawie Mazowieckiej, z siecią linii telekomunikacyjnych na terenie całej gminy i rozmównicą,
- Zarząd Drogowy Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej, zarządzający drogami powiatowymi,
- Zakład Energetyczny Łódź-Teren S.A. z Rejonem w Żyrardowie, dysponujący siecią linii elektroenergetycznych niskich, średnich i wysokiego napięcia (linia przesyłowa 110 kV),
- Poczta Polska, Urząd Pocztowy: w Sadkowicach i w Lubani.

Od 1999 roku w Jajkowicach działa Zrzeszenie Producentów Owoców „Polski owoc”, które zajmuje się zbytem owoców głównie (ponad 50%) do hipermarketów. Grupa zrzesza 16 sadowników z terenu gminy Sadkowice, 6 z terenu Białej Rawskiej oraz 3 z powiatu grójeckiego.

W gminie działa również Spółdzielnia Producentów Owoców „SADKOPOL” z siedzibą w Sadkowicach, której przedmiotem działalności jest prowadzenie upraw rolnych, w tym sadowniczych i ogrodniczych oraz działalność usługowa związana z produkcją roślinną.

Rolnictwo

Gmina Sadkowice jest gminą typowo rolniczą. Uprawia się tu głównie owoce – gmina należy do tzw. „grójeckiego zagłębia owocowego”. Powierzchnia upraw drzew i krzewów owocowych w gminie wynosi 4.726,13 ha, co stanowi 45,4% powierzchni użytków rolnych w gminie. Ponadto uprawiane są zboża i ziemniaki (około 40% użytkowanych gruntów).

Struktura użytkowania gruntów w gminie:

	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
	Ogółem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska		
w ha	9773,59	4344,73	4726,13	563,11	139,62	220,52	413,56
w %	100	41,7	45,4	5,4	1,3	2,1	4,0

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach.

W sołectwach: Lewin, Przyłuski. Turobowice Kolonia, Rzymiec, Pilawy, Szwejki Wielkie, Gogolin i Celinów grunty orne zajmują ponad 80% ich powierzchni. Uprawia się przede wszystkim: żyto, mieszanki zbożowe, owies, pszenżyto i pszenice. Na powierzchni ok. 680 ha uprawia się ziemniaki, ok. 100 ha zajmują uprawy ogórków. Duże znaczenie ma również uprawa kapusty.

Największe powierzchnie sadów występują we wschodnich i centralnych rejonach gminy, w sołectwach: Nowy Kaleń, Nowe Sadkowice, Broniew, Zaborze, Nowy Kłopoczyn i Kłopoczyn. W gminie Sadkowice uprawia się głównie jabłonie (obszar 3.666 ha), wiśnie (obszar 846 ha) i grusze (obszar 234,71 ha), a ponadto: śliwy, truskawki, porzeczki i czereśnie.

Warunki glebowe do produkcji rolnej w gminie są zróżnicowane przestrzennie. Na większości obszaru gminy (poza dolinami rzecznyymi) wykształciły się gleby mineralne wytworzone z glin zwałowych lekkich i piasków słabo gliniastych i gliniastych. Dominującą klasą gleb w centralnej części gminy są gleby brunatne właściwe i wyługowane o klasach III-IV. Gleby te stanowią kompleksy przydatności rolniczej: pszenny bardzo dobry i dobry oraz żytni bardzo dobry i dobry. Pozostałe tereny gminy posiadają gleby niższych klas z dominującym kompleksem żytnim słabym.

Udział poszczególnych klas bonitacyjnych w gruntach rolnych gminy przedstawia poniższa tabela:

Klasa	w ha	% w stosunku do powierzchni ogólnej gruntów rolnych
II	16,2	0,1
III	3797,9	35,2
IV	4920,2	45,5
V	1651,5	15,3
VI	395,7	3,7
VIz	24,00	0,2
Razem	10805,5	100

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach.

Najlepsze klasy ziemi III-IV znajdują się w centrum oraz na wschodzie gminy w sołectwach: Nowe Szwejki, Sadkowice, Lutobory, Nowe Lutobory, Kaleń, Nowy Kaleń, Broniew, Jajkowice i Lipna.

Struktura wielkości gospodarstw jest zróżnicowana i przedstawia się następująco:

Wielkość gospodarstwa (ha)	Ilość gospodarstw (szt.)
do 1	131
1-5	378
5 –10	508
10-15	231
powyżej 15	86
Razem	1334

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Gospodarstwa rolne powyżej 25 ha występują głównie w północno-zachodnich rejonach gminy, w sołectwach: Szwejki Wielkie, Pilawy, Nowe Szwejki, Rzymiec, Turobowice, Gacpary, Kolonia, Lutobory i Nowe Lutobory.

W produkcji rolniczej w gminie Sadkowice znacząca jest również hodowla trzody chlewnej i bydła.

Stan pogłowia zwierząt gospodarskich w gminie przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Sztuki
Bydło	1506
Trzoda chlewna	5176
Owce	30
Kozy	26
Konie	134
Zwierzęta futerkowe	91
Pnie pszczele	127
Drób ogółem	11375

*wg Powszechnego Spisu Ludności i Spisu Rolnego Gminy Sadkowice, 2002 r.

1.6. Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno-ściekowa

Wodociągi

W gminie Sadkowice do zbiorczych sieci wodociągowych podłączonych jest około 80% mieszkańców. Na terenie gminy znajdują się obecnie 3 ujęcia grupowe i stacje uzdatniania wody w miejscowościach: Kaleń, Kłopoczyn Nowy i Skarbkowa.

Eksploatacją wodociągów i stacji uzdatniania wody zajmuje się na zlecenie gminy Wojewódzki Zakład Konserwacji Urządzeń Wodociągowych i Melioracyjnych w Łowiczu.

Stan systemu zaopatrzenia w wodę w roku 2004:

Sieć wodociągowa (km)	Studnie głębinowe	Stacje uzdatniania	Liczba przyłączy
94,6	5	3	958

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Przyrost sieci wodociągowej na terenie gminy Sadkowice w kolejnych latach prezentuje poniższa tabela:

Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Długości sieci (km)	85,1	92,5	92,5	92,5	93,2
Liczba przyłączy	876	930	923	927	954

*wg Roczników Statystycznych Województwa Łódzkiego

Podstawowe informacje o stanie sieci wodociągowej w gminie:

Nazwa wodociągu	Miejscowości zwodociągowane	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba gospodarstw i posesji posiadających przyłącza
SW Skarbkowa	Skarbkowa, Lubania, Żelazna, Rudka	16,7	202
SW Kłopoczyn	Kłopoczyn, Nowy Kłopoczyn, Lipna	14,8	147
SW Kaleń	Broniew, Bujały, Jajkowice, Kaleń, Lutobory, Nowe Sadkowice, Nowy Kaleń, Olszowa Wola, Paprotnia Rokitnice Kąty, Sadkowice, Trębaczew, Władysławów, Zaborze	63,1	609
Razem		94,6	958

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Kanalizacja

Sieć kanalizacyjna gminy obejmuje jedynie miejscowość Kaleń, jej długość wynosi 3 km, przyłącza posiadają 82 gospodarstwa. Pozostałe miejscowości gminy nie posiadają zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Ścieki gromadzone są w osadnikach gnilnych i wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w sąsiednich gminach lub wywożone na pola przez samych rolników.

Na terenie gminy funkcjonuje tylko jedna zbiorcza oczyszczalnia ścieków w Kaleniu obsługująca osiedle Kaleń. Oczyszczalnia wykonana jest w technologii „EKOBLOK”, średnio dopływa do niej 17 m³ ścieków na dobę. Oczyszczalnia obsługuje ok. 350-400 osób. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi około 3 km i 1,2 km przyłącza do budynków mieszkalnych. Sieć wykonana z PCV jest w dobrym stanie technicznym. W 2003 roku do oczyszczalni w Cielądzu z oczyszczalni w Kaleniu trafiło do unieszkodliwienia 79 Mg osadów ściekowych.

Melioracja

Na terenie gminy zmeliorowano 2.022 ha gruntów ornych oraz 302 ha użytków zielonych. Uregulowano 38.500m rowów i cieków naturalnych, oraz 13.040m rzek. Urządzeniami melioracji szczegółowej zarządza Gminna Spółka Wodna w Sadkowicach.

Elektroenergetyka

Główny punkt zaopatrzenia obszaru gminy w energię elektryczną mieści się w Żurawi. Z GPZ Rawa Mazowiecka i GPZ Żurawia wychodzą linie przesyłowe 15kV, sieci rozgałęźne 15kV docierają do każdej miejscowości. W gminie znajdują się 64 transformatory słupowe (średnio 2 na miejscowość). Linia 110kV przebiega przez obszar gminy bezkolizyjnie, poza terenami skupisk ludzkich. Urządzenia i sieci posiadają rezerwę możliwości dostarczania mieszkańcom energii.

Gazownictwo

Na terenie gminy Sadkowice nie istnieje sieć oraz urządzenia gazu przewodowego. Z gazu ziemnego korzysta jedynie kilkanaście gospodarstw przy granicy wschodniej wsi Jajkowice i Skarbkowa – sieć prowadzona jest z terenu województwa mazowieckiego. Siecią zarządzają Mazowieckie Zakłady Gazownictwa.

Pozostali mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan głównie z 11 kg butli. W gminie znajdują się liczne punkty sprzedaży gazu.

Program gazyfikacji gminy wymaga pełnej koordynacji z programem doprowadzenia gazu do Nowego Miasta i gazyfikacji gminy Regnów oraz Cielądz. W Sadkowicach planowana jest budowa stacji redukcyjno-pomiarowej.

Ciepłownictwo

Gmina nie ma lokalnej sieci ciepłowniczej. Zdecydowana większość gospodarstw domowych korzysta z własnych systemów grzewczych. Najczęściej są to piece centralnego ogrzewania opalane węglem, koksem i miałem. Węglowe kotłownie posiadają również budynki użyteczności publicznej:

- Urząd Gminy (o mocy 32 kW),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (o mocy 13,6 kW),
- Szkoła Podstawowa w Kłopcynie (kotłownia o mocy 200 kW),
- Szkoła Podstawowa w Bujalach (o mocy 24 kW),
- Szkoła Podstawowa w Trębaczewie (o mocy 87,5 kW),
- Szkoła Podstawowa w Sadkowicach (o mocy 110 kW),
- Przedszkole w Sadkowicach (o mocy 13,6 kW).

Proces modernizacji systemów grzewczych rozpoczęto w Szkole Podstawowej w Lubani, gdzie zainstalowano kocioł c.o. na olej opałowy o mocy 236 kW.

Telekomunikacja

Gmina Sadkowice posiada rozwiniętą sieć telefonii kablowej opartą o centralę telefoniczną w Rawie Mazowieckiej i węzeł w Sadkowicach – przyłącza do abonentów. Na terenach zurbanizowanych sieć telefoniczna jest stosunkowo gęsta. Obszar gminy jest w zasięgu cyfrowej telefonii komórkowej. Działają tu trzy przekładniki telefonii komórkowej: Era GSM w Lewinie, Idea w Kaleniu oraz Plus GSM w Sadkowicach.

Komunikacja

Układ sieci drogowej na terenie gminy tworzą drogi powiatowe i gminne oraz drogi niepubliczne (wewnętrzne, nie mające uregulowanego statusu prawnego).

Drogi powiatowe:

l.p.	Numer drogi	Kierunek
1	4118E	Pukinin – Sadkowice
2	4122E	Biała Rawska – Olszowa Wola
3	4123E	Cielądz – Sadkowice
4	4124E	Lewin – Turobowice
5	4125E	Sadkowice – Konstantynów
6	4128E	Olszowa Wola – Trębaczew – Broniew
7	4129E	Kaleń – Lubania
8	4130E	Broniew – Zaborze
9	4131E	Olszowa Wola – Żelazna – Nowy Kłopczyń

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Długość dróg powiatowych w granicach gminy wynosi 68,08 km, z czego: 50,27 km dróg posiada nawierzchnię bitumiczną, 12,52 km – gruntową ulepszoną, a 5,29 km – gruntową naturalną.

Drogi gminne:

I.p.	Numer drogi	Kierunek
1	3501	Pilawy – Rzymiec
2	3502	Nowe Szwejki - Rzymiec
3	3503	w Nowych Szwejkach
4	3504	Sadkowce – Gogolin
5	3505	Celinów – Gogolin – Paprotnia
6	3506	Kaleń – Paprotnia
7	3507	Lutobory – Przyłuski – Zabłocie
8	3508	Kaleń – Nowe Lutobory
9	3509	Bujały
10	3510	Olszowa Wola
11	3511	Jajkowice – Kłopoczyn
12	3512	Lubania – Kłopoczyn
13	3513	Lubania – Skarbkowa
14	3514	Lubania – Żelazna
15	3515	Żelazna Nowa - Świdrygały

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Łączna długość dróg gminnych wynosi 41,8 km, z czego: 21,1km km dróg posiada nawierzchnię bitumiczną, 12,158 km – gruntową ulepszoną, a 9,816 km – gruntową naturalną.

Drogi na terenie gminy pełnią funkcje tranzytowe oraz obsługi terenów przyległych.

Gospodarka odpadami stałymi

Uchwała Rady Gminy nr 50 z dnia 28 listopada 1997 roku (Załącznik nr 1) jest lokalnym uregulowaniem prawnym dotyczącym utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Sadkowice.

Na terenie gminy nie funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Zgodnie z decyzją wydaną firmie INTERTOM na prowadzenie działalności z zakresu odbioru odpadów z terenu gminy, odpady powinny być wywożone na składowisko odpadów w Kutnie administrowanym przez EKO-Serwis. W praktyce odpady najczęściej trafiają na składowisko miasta i gminy Nowe Miasto, powiat grójecki.

Zbiórka odpadów komunalnych odbywa się poprzez ogólnodostępne kontenery KP-7 rozstawione na terenie gminy (43 szt.). W roku 2002 z terenu gminy wywieziono 661 Mg odpadów, a w 2003 – 656 Mg, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi 109 kg na rok. Z legalnej zbiórki odpadów korzysta ok. 60% mieszkańców.

Na terenie gminy Sadkowice nie prowadzi się selektywnej zbiórki odpadów. Mieszkańcy gminy we własnym zakresie wywożą odpady metali do skupu metali kolorowych w Rawie Mazowieckiej. Ponadto rocznie około 100 Mg

odpadów metali jest zbieranych i wywożonych poza teren powiatu rawskiego. Na terenie gminy występują tzw. „dzikie wysypiska” głównie w lasach, rowach przydrożnych i wyrobiskach. Miejsca takie były inwentaryzowane przez młodzież szkolną i w ramach akcji „Sprzątanie Świata” przy wsparciu Urzędu Gminy.

1.7. Środowisko naturalne

Charakterystycznymi elementami krajobrazu gminy są: znaczne deniwelacje terenu (obręb wsi Szwejki Wielkie, Rzymiec i Turobowice), doliny rzek: Rylki – płaska i rozległa, Rokitny – w części źródłowej wąska i mocno wcięta, w części południowej rozległa z łąkami i torfowiskami, Lubianki – płaska i wąska z rozlewiskami i łąkami w rejonie wsi Żelazna Nowa. Najwyższe (196,9 m n.p.m.) wzniesienie znajduje się w Trębaczewie i pokryte jest lasem. Niewielkie obszary leśne znajdują się w południowo-zachodniej części gminy, natomiast charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są sady (zwłaszcza we wschodniej jej części).

Najcenniejsze – pod względem przyrodniczym – obszary na terenie gminy Sadkowice to: doliny rzek oraz kompleksy leśne w Trębaczewie (rezerwat przyrody) i Bujalach (aleja drzew) oraz parki dworskie.

Rezerwat przyrody „Trębaczew” został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w 1958 roku (Monitor Polski z 1958 r. Nr 73, poz. 431). Powierzchnia rezerwatu jest równa 164,91 ha. Ochroną objęta jest dąbrowa z modrzewiem polskim – największe na Mazowszu skupisko modrzewi z bogatą florą. Wiek modrzewi określa się na około 100-160 lat.

Na terenie gminy Sadkowice znajduje się 48 pomników przyrody, z których najcenniejsze to aleja złożona z drzew 100 -120 letnich w miejscowości Bujaly.

Powierzchnia lasów na terenie gminy jest stosunkowo niewielka i wynosi 5,84% całkowitego terenu gminy.

Przyrost powierzchni lasów i terenów leśnych na terenie gminy Sadkowice w latach 1997-2003 (dane w ha):

Rok	Lasy państwowe	Lasy prywatne	Zalesienia	Razem lasy	% lesistości
1997	421	262	-	683	5,64
1998	421	262	-	683	5,64
1999	421	262	17,1	683	5,64
2000	421	279,1	2,0	700,1	5,78
2001	421	281,1	-	702,1	5,80
2002	421	281,1	4,7	702,1	5,80
2003	421	285,8	-	706,8	5,84

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

W latach 1999-2005 dokonano zalesienia zaledwie 23,8 ha gruntów.

Na terenie gminy Sadkowice występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych. Dane te przedstawia poniższa tabela:

l.p.	Nazwa złoża	Wielkość zasobów (w tys. Mg)
1.	Broniew	112
2.	Skarbkowa	824
3.	Szwejki Nowe	215
4.	Trębaczew	162
5.	Turobowice-Rzymiec	273
	Razem	1586

*wg danych Urzędu Gminy w Sadkowicach

Złoża te nie są eksploatowane lub działalność na nich jest prowadzona bez stosownej koncesji.

CZEŚĆ II

PLANOWANIE STRATEGICZNE

1. Procedura przygotowania prac nad Strategią Rozwoju Gminy Sadkowice

Harmonogram prac nad Strategią Rozwoju Gminy Sadkowice:

- 10.08.2005 – Rozpoczęcie prac nad Strategią Rozwoju i Planem Rozwoju Lokalnego
- 17.10.2005 – Warsztaty Planowania Strategicznego na Sesji Rady Gminy Sadkowice
- 15.12.2005 – spotkanie w Urzędzie Gminy w celu omówienia zadań do realizacji na lata 2006-2014 i dalsze
- 20.01.2006 – konsultacje w Urzędzie Gminy
- 10.02. 2006 - przekazanie wstępnej wersji Strategii
- marzec – lipiec 2006 – konsultacje społeczne Strategii Rozwoju Gminy

2. Raport z warsztatów Planowania Strategicznego

Geneza i zakres Raportu

W dniu 17 października 2005 roku w Urzędzie Gminy w Sadkowicach na XXVIII Sesji Rady Gminy Sadkowice odbyły się Warsztaty Planowania Strategicznego do Planu Rozwoju Lokalnego

W sesji uczestniczyli radni i mieszkańcy Gminy zaproszeni przez władze samorządowe oraz przedstawiciele PPUH „BaSz”.

Celem sesji było wypracowanie metodą analizy SWOT danych wyjściowych do określenia optymalnych kierunków rozwoju gminy. Na potrzeby opracowania Planu Rozwoju Lokalnego wśród uczestników przeprowadzono ankietę dotyczącą diagnozy obecnej sytuacji w gminie (określenie mocnych i słabych stron gminy) oraz przedstawienia szans i zagrożeń dla jej rozwoju w przyszłości. W drugiej części warsztatów ankietowani mieli przedstawić zadania inwestycyjne oraz inne działania mające na celu poprawę obecnej sytuacji gminy.

Raport zawiera:

- ◆ propozycje zgłoszone przez uczestników Warsztatów:
 - mocnych stron Gminy
 - słabych stron Gminy
 - zagrożeń rozwoju Gminy
 - szans rozwoju Gminy
- ◆ propozycje zadań inwestycyjnych i działań:
 - z zakresu infrastruktury technicznej
 - z zakresu infrastruktury drogowej
 - z zakresu infrastruktury społecznej
 - działania wpływające na poprawę stanu środowiska

Analiza SWOT

Zgłoszono następujące propozycje mocnych stron gminy:

l.p.	Mocne strony	Liczba głosów
1.	Dobrze rozwinięte sadownictwo i rolnictwo	17
2.	Potencjał ludzki (zdolna i wykształcona młodzież, pracownicy mieszkańcy)	10
3.	Dobre gleby	5
4.	Dobre położenie geograficzne (Pomiędzy Warszawą a Łodzią)	5
5.	Przedsiębiorczy i energiczny Wójt stwarza szanse na rozwój	1
6.	Dobra współpraca organizacji wspólnot	1
7.	Dynamicznie rozwijające się gospodarstwa indywidualne	1
8.	Rozbudowany system oświaty	1
9.	Telekomunikacja	1
10.	Uprawy zbóż	1

Zgłoszono następujące propozycje słabych stron gminy:

l.p.	Słabe strony	Liczba głosów
1.	Słaba jakość dróg gminnych (asfaltowych)	17
2.	Brak kanalizacji	12
3.	Brak sieci wodociągowej w części gminy	10
4.	Brak oświetlenia ulicznego	8
5.	Oświata- zbyt duża liczba szkół	7
6.	Brak gazociągów	6
7.	Słaba moc energii elektrycznej	6

8.	Brak przetwórstwa owocowo-warzywnego	6
9.	Brak dobrych dróg polnych	4
10.	Ochrona środowiska	4
11.	Zadłużenie gminy	4
12.	Brak oczyszczalni	3
13.	Bezrobocie	3
14.	Brak zorganizowanej dystrybucji owoców, brak rynków zbytu	3
15.	Słaby rozwój budownictwa wiejskiego	2
16.	Brak domu kultury	2
17.	Kradzieże i oszustwa	1
18.	Brak dostępu do internetu	1
19.	Słabe zaplecze logistyczne dla produkcji rolnej	1
20.	Słaba jakość wody pitnej z wodociągu	1
21.	Brak lokalnego wysypiska odpadów	1
22.	Brak chodników	1
23.	Brak obiektów sportowych	1
24.	Rozdrobnienie gospodarstw rolnych	1
25.	Brak inwestorów	1
26.	Zanieczyszczenie rowów przydrożnych	1
27.	Niebezpieczne pobocze dróg	1
28.	Brak zorganizowanego czasu wolnego dla młodzieży	1
29.	Brak ludzi młodych na gospodarstwach	1
30.	Skłócenie	1
31.	Zanieczyszczone rzeki, zbiorniki wodne	1
32.	Słaba konsolidacja społeczeństwa	1

Zgłoszono następujące propozycje zagrożeń rozwoju dla gminy:

l.p.	Zagrożenia	Liczba głosów
1.	Zadłużenie gminy (kredyty bankowe, utrzymywanie oświaty)	6
2.	Bezrobocie	5
3.	Niebezpieczne bezpańskie psy	4
4.	Duże podatki	3
5.	Klimat (przymrozki i susze)	3
6.	Starzenie się społeczeństwa, odpływ młodzieży do miast	2
7.	Mała opłacalność produkcji rolnej i sadowniczej	2
8.	Brak stabilizacji	1
9.	Brak gwarancji na zbyt produktów rolnych	1
10.	Brak przemysłu	1
11.	Brak perspektyw rozwoju	1

12.	Niebezpieczne linie energetyczne	1
13.	Brak reformy oświaty	1
14.	Brak środków na funkcjonowanie Ochotniczych Straży Pożarnych	1
15.	Chuligaństwo i złodziejstwo	1
16.	Alkohol	1

Zgłoszono następujące propozycje szans rozwoju gminy:

l.p.	Szanse	Liczba głosów
1.	Możliwość pozyskania środków zewnętrznych m.in. z Unii Europejskiej	9
2.	Pozyskanie inwestorów do przemysłu przetwórczego	5
3.	Poprawa gospodarności oświaty	3
4.	Poprawa stanu technicznego dróg	3
5.	Ulgi dla rolników	2
6.	Rozwój sieci gazociągowej	2
7.	Tworzenie poprawnej p[olityki gospodarczej	2
8.	Ograniczenie kosztów w utrzymaniu gminy (redukcja etatów)	2
9.	Sadownictwo	2
10.	Zbudowanie zbiorników wyrównawczych przy stacjach wodociągowych	2
11.	Odpowiedzialność wójta za sprawy gminy	1
12.	Pracowitość i pomysłowość mieszkańców	1
13.	Tradycje rolnicze	1
14.	Poprawa opłacalności produkcji rolnej	1
15.	Rozwój przetwórstwa	1
16.	Jedność interesów	1
17.	Modernizacja sieci energetycznej	1
18.	Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków	1
19.	Możliwość sezonowego zatrudnienie	1

Działania i inwestycje

Na poprawę sytuacji w gminie, według uczestników Warsztatów, będzie miło wpływ przeprowadzenie poniższych działań.

Za najważniejsze inwestycje z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej uznano:

l.p.	Zadania inwestycyjne z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej
1	Ukończenie budowy sieci wodociągowej i budowa zbiornika wyrównawczego
2	Budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków
3	Gazyfikacja gminy
4	Modernizacja sieci elektroenergetycznej
5	Oświetlenie uliczne

Za najważniejsze inwestycje z zakresu infrastruktury drogowej uznano:

l.p.	Zadania inwestycyjne w zakresie poprawy infrastruktury drogowej
1	Dokończenie budowy drogi w Olszowej Woli
2	Dokończenie budowy drogi w Bujalach
3	Budowa drogi w Gogolinie
4	Budowa drogi w Gacparach
5	Budowa chodników w Sadkowicach i Lubani
6	Budowa drogi w Trębaczewie
7	Budowa drogi w Przyłuskach i Przyłuski – Studzianki
8	Budowa drogi w Żelaznej
9	Poprawa oznakowania drogowego
10	Budowa nowego mostu przez rzekę Żelazną
11	Budowa chodników w miejscowościach leżących przy drogach powiatowych
12	Utwardzenie dróg dojazdowych na pola
13	Uprzątnięcie rowów przydrożnych i poboczy dróg
14	Wyznaczenie ścieżek rowerowych

Za najważniejsze inwestycje z zakresu infrastruktury społecznej uznano:

l.p	Zadania inwestycyjne w obszarze społecznym
1	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sadkowicach
2	Modernizacja budynku Urzędu Gminy
3	Budowa stadionu gminnego
4	Konieczność powiększenia cmentarza grzebalnego
5	Dokończenie budowy Gimnazjum w Sadkowicach
7	Poprawa warunków lokalowych i wyposażenia Ośrodka Zdrowia w Kaleniu
8	Stworzenie Ośrodka Zdrowia w Sadkowicach
9	Stworzenie Ośrodka Kultury na terenie gminy
10	Zabezpieczenie boiska szkolnego i budowa zajazdu dla autobusów szkolnych w Lubani
11	Budowa parkingu przy Kościele w Lubani
12	Poprawa dostępu do internetu

Za najważniejsze działania wpływające na poprawę stanu środowiska naturalnego uznano:

	Działania i inwestycje w obszarze ochrony środowiska
1	Budowa sieci wodociągowej w zachodniej części gminy
2	Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków
3	Zorganizowanie gospodarki odpadami (wprowadzenie segregacji odpadów, ustawienie większej ilości kontenerów, zorganizowanie lepszego odbioru odpadów)
4	Modernizacja parków
5	Oczyszczenie cieków i zbiorników wodnych

3. Główne problemy rozwoju społeczno-gospodarczego

Analiza SWOT

Analiza SWOT to analiza strategiczna opierająca się na zidentyfikowaniu problemów w ramach czterech haseł obrazujących wszelkie aspekty charakteryzowanego zjawiska. Hasłami tymi są: mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia rozwoju.

Analiza SWOT dla gminy Sadkowice przedstawia się następująco:

MOCNE STRONY

l.p.	Mocne strony
1.	Dobrze rozwinięte sadownictwo i rolnictwo
2.	Potencjał ludzki (zdolna i wykształcona młodzież, pracownicy mieszkańcy)
3.	Dobre gleby
4.	Dobre położenie geograficzne (Pomiędzy Warszawą a Łodzią)
5.	Przedsiębiorczy i energiczny Wójt stwarza szanse na rozwój gminy
6.	Dobra współpraca organizacji wspólnot
7.	Dynamicznie rozwijające się gospodarstwa indywidualne
8.	Rozbudowany system oświaty
9.	Telekomunikacja
10.	Uprawy zbóż

SŁABE STRONY

l.p.	Słabe strony
1.	Rozbudowany system oświatowy, nie odpowiadający rzeczywistym potrzebom
2.	Słaba jakość dróg gminnych (asfaltowych)
3.	Brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków
4.	Brak sieci wodociągowej w części gminy
5.	Brak oświetlenia ulicznego
6.	Oświata- zbyt duża liczba szkół
7.	Brak gazociągów
8.	Słaba moc energii elektrycznej
9.	Brak przetwórstwa owocowo-warzywnego
10.	Brak dobrych dróg polnych
11.	Ochrona środowiska
12.	Zadłużenie gminy
13.	Bezrobocie

14.	Brak zorganizowanej dystrybucji owoców, brak rynków zbytu
15.	Słaby rozwój budownictwa wiejskiego
16.	Brak ośrodków kulturalnych.
17.	Kradzieże i oszustwa
18.	Brak dostępu do internetu
19.	Słabe zaplecze logistyczne dla produkcji rolnej
20.	Słaba jakość wody pitnej z wodociągu
21.	Brak lokalnego wysypiska odpadów
22.	Brak chodników
23.	Brak obiektów sportowych
24.	Rozdrobnienie gospodarstw rolnych
25.	Brak inwestorów
26.	Zanieczyszczenie rowów przydrożnych
27.	Niebezpieczne pobocze dróg
28.	Brak zorganizowanego czasu wolnego dla młodzieży
29.	Brak ludzi młodych na gospodarstwach
30.	Skłócenie mieszkańców
31.	Zanieczyszczone rzeki, zbiorniki wodne
32.	Słaba konsolidacja społeczeństwa

ZAGROŻENIA

I.p.	Zagrożenia
1.	Zadłużenie gminy (kredyty bankowe, utrzymywanie oświaty)
2.	Bezrobocie
3.	Niebezpieczne bezpańskie psy
4.	Duże podatki
5.	Klimat (przymrozki i susze)
6.	Starzenie się społeczeństwa, odpływ młodzieży do miast
7.	Mała opłacalność produkcji rolnej i sadowniczej
8.	Brak stabilizacji
9.	Brak gwarancji na zbył produktów rolnych
10.	Brak przemysłu
11.	Brak perspektyw rozwoju
12.	Niebezpieczne linie energetyczne
13.	Brak reformy oświaty
14.	Brak środków na funkcjonowanie Ochotniczych Straży Pożarnych
15.	Chuligaństwo i złodziejstwo
16.	Alkoholizm

SZANSE

l.p.	Szanse
1.	Możliwość pozyskania środków zewnętrznych m.in. z Unii Europejskiej
2.	Pozyskanie inwestorów do przemysłu przetwórczego
3.	Poprawa gospodarności oświaty
4.	Poprawa stanu technicznego dróg
5.	Ulgi dla rolników
6.	Rozwój sieci gazociągowej
7.	Tworzenie poprawnej polityki gospodarczej
8.	Ograniczenie kosztów w utrzymaniu gminy (redukcja etatów)
9.	Sadownictwo
10.	Zbudowanie zbiorników wyrównawczych przy stacjach wodociągowych
11.	Odpowiedzialność wójta za sprawy gminy
12.	Pracowitość i pomysłowość mieszkańców
13.	Tradycje rolnicze
14.	Poprawa opłacalności produkcji rolnej
15.	Modernizacja sieci energetycznej
16.	Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków
17.	Możliwość sezonowego zatrudnienia

Niewystarczające środki w budżecie gminy Sadkowice (niskie dochody własne, zadłużenie) stanowią główną barierę jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Pozyskanie środków z funduszy strukturalnych umożliwi podjęcie działań, poprawiających sytuację mieszkańców w poszczególnych sferach życia społecznego.

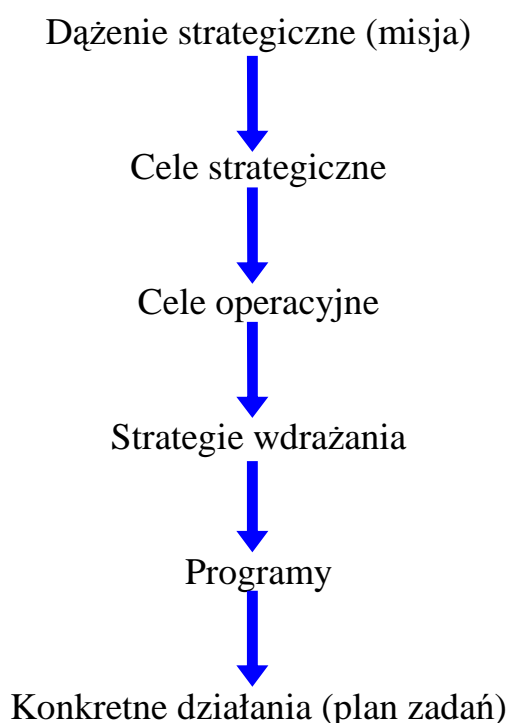
Za najważniejsze problemy społeczności gminy Sadkowice uznano:

- Utrzymywanie placówek oświatowych, co powoduje pogłębianie się zadłużenia gminy
- Bezrobocie i związane z tym ubożenie mieszkańców
- Niepełną infrastrukturę techniczną i społeczną na terenie gminy
- Nieopłacalność produkcji rolnej

4. Cele strategiczne i cele operacyjne rozwoju gminy

Planowanie rozwoju gminy

Proces planowania rozwoju gminy ma na celu ustalenie, w jakim kierunku powinna zdążać gmina w ciągu najbliższych kilkunastu lat. Plan oparty o przeprowadzoną analizę stanu obecnego gminy i uwzględniający wnioski z analizy SWOT pozwala na dobór optymalnych rozwiązań umożliwiających osiągnięcie zamierzeń wcześniej określonych i dokładnie zdefiniowanych celów działania. Proces planowania przebiega zgodnie z przedstawionym niżej schematem.

CELE STRATEGICZNE GMINY SADKOWICE

1. *Poprawa warunków życia mieszkańców gminy*

Głównym priorytetem dla władz gminy Sadkowice będzie poprawa standardu życia jej mieszkańców. Gmina boryka się z problemami znaczących braków w infrastrukturze technicznej: brak pełnego systemu wodociągowego oraz kanalizacyjnego, nie odpowiadająca potrzebom sieć energetyczna, brak sieci gazociągowej, zły stan dróg. Konieczna jest także poprawa dostępności telekomunikacyjnej (w tym: internetu) oraz docelowe rozwiązanie problemu odbioru odpadów stałych.

Ważnym problemem jest również zbyt duża liczba placówek oświatowych (przy zmniejszającej się liczbie dzieci), które wymagają stałego dofinansowania z budżetu gminy.

Mieszkańcy gminy odczuwają brak zaplecza kulturalnego i sportowego (brak sal gimnastycznych w szkołach).

Słabe Strony	Cel Strategiczny	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsc pracy • Brak sieci wodociągowej w części gminy • Brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków • Zły stan nawierzchni dróg • Niefunkcjonalna infrastruktura społeczna 	<p>„Poprawa warunków życia mieszkańców gminy”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcenie inwestorów walorami gminy • Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej • Reorganizacja bazy infrastruktury społecznej • Poprawa stanu systemu komunikacyjnego w gminie • Rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej oraz agroturystyki.

2. Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego

Mieszkańcy gminy Sadkowice, w zdecydowanej większości, utrzymują się z produkcji sadowniczej. Gmina powinna wspierać wszelkie, indywidualne i zbiorowe (np. grup producenckich), działania mogące przynieść efekty w postaci stworzenia stałych rynków zbytu. Obok uprawy rolniczej mieszkańcy mają możliwość tworzenia gospodarstw ekologicznych (produkcji zdrowej żywności) i agroturystycznych. Pomoc ze strony gminy powinna polegać na zwiększeniu atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej oraz na szerokiej promocji walorów regionu.

Aby wspomóc działania i aktywność mieszkańców gminy powinien zostać opracowany system zachęt i preferencji dla inwestorów zewnętrznych, którzy mogą wpłynąć na poprawę sytuacji na rynku pracy poza rolnictwem lub w jego otoczeniu.

Mocne Strony	Odpowiadające im Szanse Rozwoju	Cel strategiczny
<ul style="list-style-type: none"> • Produkcja sadownicza • Nieskażone środowisko • Czyste wody 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarstw ekologicznych • Agroturystyka • Racjonalne wykorzystanie funduszy z UE oraz pomocy państwa • Możliwość produkcji zdrowej żywności • Zakładania branżowych grup producenckich • Rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego 	<p>„Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego”</p>

Poniżej przedstawiono cele operacyjne i podstawowe działania, które należy podjąć dla osiągnięcia celów strategicznych:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Teren gminy Sadkowice posiada niepełną oraz niezmodernizowaną infrastrukturę techniczną. Warunkiem poprawy standardu życia mieszkańców gminy oraz zachęcenia przyszłych inwestorów jest jej rozbudowa oraz modernizacja. Szczególnie ważne jest dokończenie systemu wodociągownia gminy, opracowanie systemu odbioru i oczyszczania ścieków, opracowanie planu i realizacja zadania gazyfikacji gminy, przeprowadzenie modernizacji sieci energetycznej (wiele problemów ze spadkiem napięcia zwłaszcza w rejonach sadowniczych). Konieczna jest również modernizacja dróg i systemu komunikacyjnego gminy oraz rozbudowa infrastruktury drogowej.

Dostosowanie systemu oświaty do aktualnych potrzeb

Realizacja celu oparta będzie na przeprowadzonej analizie sytuacji systemu szkolnictwa w gminie oraz na przeprowadzeniu analiz demograficznych i finansowych. Od lat w gminie spada liczba dzieci uczęszczających do szkół – w gminie funkcjonują małe szkoły wiejskie z małymi liczebnie klasami, które nie zapewniają dzieciom właściwej edukacji w grupie rówieśniczej, stan ten na

następne lata będzie się pogłębiał. Proponowana restrukturyzacja szkolnictwa w gminie Sadkowice ma polegać na likwidacji trzech placówek szkół podstawowych w Bujalach, Kłopotczynie i Trębaczewie. Dzieci z likwidowanych szkół będą miały zapewniony dojazd do innych placówek. Warunkiem realizacji celu jest uzyskanie społecznej akceptacji planowanych działań.

Rozwój społeczny

Warunkiem rozwoju społecznego gminy jest zadbanie o dobry start życiowy młodzieży, zapewnienie im odpowiednich warunków do nauki (wykształcona kadra nauczycielska, dobre zaplecze szkół: komputery, internet, sale gimnastyczne), oraz zagwarantowanie im aktywnego i twórczego sposobu na spędzanie wolnego czasu. Dla wszystkich mieszkańców gminy istotne znaczenie ma istnienie, wyposażenie i stan techniczny placówek kulturalnych (bibliotek i klubów organizujących czas wolny i aktywizujących społeczeństwo), instytucji dbających o bezpieczeństwo (Policja, OSP) oraz dostępności usług medycznych.

Atrakcyjne Sadkowice

Na cel ten składają się przede wszystkim działania związane z poprawą estetyki gminy (zadbanie o dobra kulturowe, zalesienie nieużytków, melioracja gruntów) oraz poprawą stanu środowiska naturalnego (racjonalna gospodarka odpadami) i co za tym idzie poprawą atrakcyjności turystycznej gminy. Dodatkowo rozwój turystyki i rekreacji należy wspomóc np. budową obiektów sportowych przy placówkach oświatowych, wyznaczaniem ścieżek rowerowych, rozwojem małej retencji. Gmina powinna również wspierać organizacyjnie osoby pragnące stworzyć gospodarstwa agroturystyczne oraz przeprowadzić szeroką promocję swojego terenu.

Restrukturyzacja rolnictwa

Gmina Sadkowice jest terenem typowo rolniczym. Główne źródło utrzymania ludności gminy stanowi uprawa owoców. Zwiększenie konkurencyjności produktów lokalnych można osiągnąć poprzez: specjalizację produkcji, obniżenie kosztów, popularyzację ekologicznych metod gospodarowania, zorganizowanie przetwarzania „na miejscu”. Opracowanie i wdrożenie programu skutecznej promocji, np. wykorzystanie „marki” regionu – tzw. „zagłębia owocowego”, mogłoby ułatwić znalezienie stałych rynków zbytu dla produkowanych w gminie płodów.

Gmina – dobrym partnerem

Gmina ma stać się dobrym partnerem dla mieszkańców i przyszłych inwestorów. Osiągnięcie tego celu może opierać się na: wspieraniu lokalnych inicjatyw gospodarczych, ekologicznych i społecznych, umożliwienie mieszkańcom gminy podnoszenia kwalifikacji i zdobywania wiedzy (m.in.

w zakresie działalności gospodarczej, pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój gospodarstw rolnych i działalności gospodarczej, nowych technologii chroniących środowisko), stworzeniu systemu ulg dla osób i firm tworzących nowe miejsca pracy, stworzenie systemu zachęt oraz poprawa obsługi inwestorów w Urzędzie Gminy (standardy ISO). Ważnym elementem jest promocja gminnej oferty inwestycyjnej: pozyskanie i uzbrojenie i podstawową infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne, działalność gospodarczą. W tych zadaniach pomocnym byłoby stworzenie zespołu ds. promocji, który również zająłby się profesjonalnie sporządzaniem wniosków aplikacyjnych o środki pomocowe, rozliczałby realizację programów itp.

5. Optymalne kierunki rozwoju gminy

Zgodność z celami strategicznymi województwa

Optymalne kierunki rozwoju gminy wynikają z jej realnych możliwości i powinny odpowiadać preferencjom mieszkańców. Ustalając główne kierunki rozwoju w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy należy uwzględnić następujące zasady:

- zasada zrównoważonego rozwoju, polegająca na uwzględnieniu w planach rozwojowych zarówno aspektów społecznych jak i finansowych, z jednoczesnym uwzględnieniem wymogów ekologii.
- wielofunkcyjny rozwój gminy, polegający na równomiernym rozwijaniu nowoczesnego rolnictwa oraz preferowanych przez mieszkańców gałęzi przemysłu, rzemiosła, handlu i usług.
- zgodność kierunków rozwoju gminy z celami i priorytetami strategicznymi, zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego definiuje następujące cele strategiczne i operacyjne:

I. Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

- *Podniesienie poziomu wykształcenia i rozwój kulturowy mieszkańców,*
- *Podniesienie jakości życia i stanu zdrowotności mieszkańców,*
- *Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.*

II. Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

- *Zwiększenie dostępności regionu poprzez rozwój infrastruktury transportowej i informacyjnej,*
- *Tworzenie nowoczesnej bazy gospodarczej,*

- *Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich regionu, Tworzenie, w kraju i zagranicą, wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego do zamieszkania, inwestowania i współpracy*

III. Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

- *Wspomaganie i promowanie różnych form edukacji regionalnej dzieci, młodzieży i dorosłych,*
- *Inicjowanie i wspomaganie rozwoju różnych form i przejawów kultury regionalnej oraz ruchów regionalistycznych,*
- *Stymulowanie przemian w sieci osadniczej województwa, polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej regionu.*

CZĘŚĆ III

**PLAN ROZWOJU
LOKALNEGO**

1. Wprowadzenie

Ideą wymogu przygotowania programu rozwoju jest przede wszystkim włączenie w proces wyznaczania celów rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności jak najszerszego spektrum odbiorców późniejszych działań, zwłaszcza dla priorytetu 3 – Rozwój lokalny. Dokument ten powinien być tworzony przy współudziale partnerów społeczno-gospodarczych i stanowić istotny wkład w budowę społeczeństwa obywatelskiego. Powinien przyczynić się do realizacji najistotniejszych celów gmin. Celem programu rozwoju lokalnego powinno być zapewnienie koncentracji środków na strategicznych działaniach samorządów. Środki finansowe powinny być wydawane na wcześniej zaplanowane inwestycje według zaprogramowanej w programach kolejności. Poza tym program ten mógłby być realizowany w dłuższej perspektywie czasowej, co pozwoliłoby lokalnym samorządom na konsumpcję środków z Funduszy Strukturalnych również w następnym okresie programowania. Dokumenty takie byłyby monitorowane przez partnerów społecznych i podlegałyby czasowej aktualizacji. Programy mają służyć koncentracji środków i efektywności ich wykorzystania.

* ZPORR – Ogólny podręcznik wdrażania

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest jednym z programów operacyjnych, które posłużą do realizacji Narodowego Planu Rozwoju/Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/PWW). Program ten rozwija cele NPR, określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane z udziałem funduszy strukturalnych w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W ramach ZPORR realizowane będą następujące priorytety:

Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów ukierunkowany jest na wsparcie regionalnej infrastruktury technicznej (drogowej, środowiskowej, a także społeczeństwa informacyjnego), infrastruktury turystycznej i związanej z kulturą, infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia mającej decydujące znaczenie dla perspektyw rozwojowych polskich regionów w Unii Europejskiej.

Priorytet 1 jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Priorytet 2 Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach. W ramach tego priorytetu działania ukierunkowane są na wspomaganie procesu dostosowawczego regionalnych zasobów ludzkich do wymogów europejskiego rynku pracy, wyrównywania możliwości dostępu do edukacji na poziomie wyższym w mieście i na wsi, współpracy sektora badawczo-rozwojowego w regionach ze światem biznesu oraz wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Priorytet 2 jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny

Priorytet 3 Rozwój lokalny ukierunkowany jest na wspieranie ośrodków gospodarczych poprzez realizację projektów z zakresu infrastruktury technicznej, zwłaszcza połączeń transportowych pomiędzy centrami regionalnymi, infrastruktury środowiskowej, lokalnej infrastruktury turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej, edukacyjnej oraz ochrony zdrowia, tworzenia i rozwoju lokalnych mikroprzedsiębiorstw oraz infrastruktury służącej działalności gospodarczej oraz rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich i przemysłowych, jak również rewitalizacji obszarów poprzemysłowych i powojkowych.

Priorytet 3 jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Priorytet 4 Pomoc techniczna dotyczy działań związanych ze wsparciem procesu realizacji całego programu operacyjnego.

Szczegółowe rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach ZPORR zawarte są w Uzupelnieniu ZPORR.

Od 2007 roku wsparcie finansowe ze środków Unii Europejskiej będzie realizowane w ramach Funduszu Spójności.

Celem opracowania Planu Rozwoju Lokalnego jest stworzenie dokumentu pomocniczego w negocjacjach o uzyskanie dofinansowania z zewnętrznych środków finansowych, na przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane na terenie gminy, komunikacja władz samorządowych z mieszkańcami w zakresie długookresowych zamierzeń inwestycyjnych, uwzględniających także wnioski składane przez mieszkańców, przedstawienie przyszłym partnerom przedsięwzięć publiczno-prawnych długookresowych planów przedsięwzięć inwestycyjnych, utworzenie bazy danych o wszystkich potrzebach inwestycyjnych gminy, zgromadzenie danych o wszystkich rozpoczętych inwestycjach (konceptje, dokumentacja techniczna, itp.), konfrontacja potrzeb inwestycyjnych z możliwościami inwestycyjnymi, określenie w okresie wieloletnim poziomu wydatków planowanych do poniesienia z budżetu gminy i przeznaczonych na przedsięwzięcia inwestycyjne.

2. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego opracowany został dla gminy Sadkowice (województwo łódzkie, powiat rawski). Plan obejmuje analizę stanu obecnego gminy w sferze społecznej, sferze gospodarczej, w zakresie infrastruktury technicznej i stanu środowiska naturalnego oraz definiuje cele strategiczne (główne), cele operacyjne (pomocnicze) i programy realizacyjne w tych obszarach. Szczegółowy plan zadań opracowany został na rok 2006 oraz na lata 2007-2014 (niektóre zadania mają przedłużony czas realizacji do roku 2018).

3. Programy i plan zadań

Zespoły robocze, powołane przez Wójta Gminy Sadkowice opracują szczegółowe programy realizacyjne. Zarys programów przedstawiono poniżej:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej

1. Program rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej – budowa sieci w niezwodociągowych miejscowościach, modernizacja sieci (wymiana azbestu) oraz modernizacja stacji wodociągowej, a także opracowanie harmonogramu prac i dokumentacji technicznej na przeprowadzane inwestycje. Ze względu na znaczne koszty konieczne będzie ubiegania się o środki zewnętrzne.

2. Program budowy sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków – realizacja budowy sieci kanalizacyjnej wg harmonogramu oraz popularyzacja przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie.

3. Program zaopatrzenia gminy w energię elektryczną, ciepło oraz paliwa gazowe – przeprowadzenie analizy zapotrzebowania oraz możliwości doprowadzenia do gminy gazu ziemnego. Drugim elementem programu jest przeprowadzenie przez Zakład Energetyczny modernizacji sieci elektrycznej w związku z występującymi w tej kwestii problemami w gminie.

4. Program poprawy stanu infrastruktury drogowej – na terenie gminy konieczna jest modernizacja wielu dróg gminnych i wewnętrznych. Zasadne jest również przeprowadzenie analizy potrzeb inwestycyjnych w zakresie otoczenia drogowego (chodniki, oświetlenie, oznakowanie, itp.) i opracowanie harmonogramów prac. Ze względu na dużą skalę problemu oraz brak możliwości finansowania wszystkich inwestycji z budżetu gminy konieczne jest na rozłożenie planów w czasie oraz ubieganie się o środki unijne.

Dostosowanie systemu oświaty do aktualnych potrzeb

5. Program reorganizacji szkolnictwa – realizacja programu będzie polegać na przeprowadzeniu likwidacji 3 szkół podstawowych (ze względu na systematyczny spadek liczby uczniów do nich uczęszczających, braki w wyposażeniu) oraz doposażenie pozostałych placówek.

Rozwój społeczny

6. Program dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców – przeprowadzenie analizy stanu technicznego oraz wyposażenia placówek oświatowych, kulturalnych, OSP. Środków na realizację koniecznych inwestycji czy zakupów należy szukać w różnych źródłach zewnętrznych (fundacje, inwestorzy).

7. Program stworzenia szans rozwojowych i organizacji wolnego czasu dla młodzieży – do zadań gminy i instytucji społecznych, szkół należy stworzenie możliwości rozwoju młodzieży – opracowanie programu „Inwestowanie w młodzież” oraz stworzenie możliwości do aktywnego i twórczego spędzania wolnego czasu.

Atrakcyjne Sadkowice

8. Program poprawy estetyki gminy – na podniesienie estetyki gminy będą miały wpływ m.in. zadania: ochrona obiektów kulturowych, zalesienie nieużytków, rozwój małej retencji i ochrona istniejących zbiorników wodnych, melioracja gruntów rolnych, likwidacja „dzikich wysypisk”. Nie wszystkie zadania z tego zakresu wymagają nakładów finansowych ze strony gminy.

9. Program ochrony przyrody i gospodarki odpadami – koniecznym warunkiem skutecznej ochrony przyrody jest edukacja ekologiczna i wypracowanie pożytecznych nawyków (np. segregacji odpadów). Jednym z zadań gminy Sadkowice jest włączenie się w międzygminne przedsięwzięcie budowa zakładu odzysku surowców wtórnych i rozbudowy międzygminnego składowiska odpadów komunalnych w Pukininie.

10. Program rozwoju turystyki, rekreacji oraz agroturystyki i gospodarstw ekologicznych – do zadań gminy należy budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, wyznaczenie ścieżek rowerowych, budowa obiektów sportowych przy placówkach oświatowych oraz wspieranie rozwoju agroturystyki i gospodarstw ekologicznych. Działania te mogą przyczynić się do wzrostu atrakcyjności turystycznej gminy Sadkowice.

Restrukturyzacja rolnictwa

11. Program poprawy jakości i opłacalności rolnictwa i sadownictwa oraz rozwoju przetwórstwa – zasadniczy wpływ na poprawę sytuacji w rolnictwie będzie miało przeprowadzenie jego restrukturyzacji. Ze strony gminy rolnikom i sadownikom należy się wsparcie merytoryczne np. we wprowadzaniu nowych technologii i organizacji ekologicznych gospodarstw oraz przy tworzeniu grup producenckich. Znaczące jest również zadbanie o doprowadzenie infrastruktury technicznej do terenów przeznaczonych na działalność na rzecz rolnictwa oraz stworzenie możliwości rozwoju przetwórstwa.

Gmina – dobry partner

12. Program wspomagania rozwoju gospodarczego – program ten zakłada przede wszystkim pomoc merytoryczną i organizacyjną ze strony gminy. Ma ona polegać na: wspieraniu osób pragnących stworzyć własne przedsiębiorstwa, organizacji szkoleń, opracowaniu i wdrożeniu systemu ulg i zachęt dla inwestorów oraz rozpowszechnienie o nich informacji, podniesienie standardu obsługi patentów przez Urząd Gminy (wprowadzenie standardów ISO), przeprowadzenie analizy zasobów terenów inwestycyjnych i opracowanie harmonogramu ich uzbrajania.

13. Program promocji gminy – ważnym elementem rozwoju gminy będzie jej promocja wg opracowanego programu, z wykorzystaniem nowoczesnych źródeł przekazu. Sprawami promocji powinien zajmować się zespół, który jednocześnie profesjonalnie zająłby się pozyskaniem funduszy zewnętrznych na rozwój gminy (wypełnianie wniosków aplikacyjnych, pomoc przedsiębiorcom i instytucjom z terenu gminy ubiegających się o środki unijne).

4. Harmonogramy realizacji zadań

Osiągnięcie założonych celów strategicznych i celów operacyjnych gminy warunkuje realizacja konkretnych zadań inwestycyjnych i organizacyjnych. Plan zadań przedstawiono w podziale na zadania bieżące – realizowane w roku 2006 – opisane szczegółowo oraz na zadania długoterminowe (2007-2013 i kolejne lata), przedstawione w zarysie.

4.1. Zadania bieżące

Opis najważniejszych zadań inwestycyjnych i organizacyjnych, przewidzianych do realizacji w 2006 przedstawia poniższe zestawienie:

Lp	Nazwa zadania	Termin realizacji	Uzasadnienie potrzeby realizacji zadania	Zgodność z planami strategicznymi
Program budowy sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków				
1.	Inwentaryzacja przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Zadanie ciągłe	Zorganizowanie stałej kontroli wywożenia ścieków. Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
Program zaopatrzenia gminy w energię elektryczną, ciepło oraz paliwa gazowe				
2.	Propagowanie indywidualnych inwestycji polegających na zmianie ogrzewania węglowego na ekologiczne	Zadanie ciągłe	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprawa stanu atmosfery.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego, strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
3.	Monitorowanie zapotrzebowania na paliwa gazowe	Zadanie ciągłe	Poprawa stanu środowiska.	
4.	Modernizacja sieci elektroenergetycznych	Zadanie ciągłe	Zapewnienie dostaw energii elektrycznej na poziomie odpowiadającym zapotrzebowaniu	
Program reorganizacji szkolnictwa				
5.	Likwidacja oddziałów zamiejscowych Szkoły Podstawowej w Sadkowicach – oddziały w miejscowościach Lewin i Rzymiec	2006	Zmniejszająca się liczba dzieci uczęszczających do szkół. Brak możliwości doposażenia, remontów i modernizacji obiektów szkolonych. Zbyt wysokie koszty oświaty ponoszone przez budżet gminy.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.

Program dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców				
6.	Modernizacja kotłowni wraz z instalacją c.o. w Gimnazjum w Sadkowicach	do 2006	Oszczędności na ogrzewaniu budynku Poprawa stanu środowiska.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
7.	Opracowanie pilotażowej dokumentacji zastosowania biomasy do ogrzewania jednego z obiektów użyteczności publicznej	2006-2007	Poprawa stanu środowiska.	
Program stworzenia szans rozwojowych i organizacji wolnego czasu dla młodzieży				
8.	Opracowanie programu „Inwestowania w młodzież”	2006	Stworzenie możliwości rozwoju młodzieży. Przeciwdziałanie migracji.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów
9.	Opracowanie programu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2006	Zaktywizowanie młodzieży. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.	
Program poprawy estetyki gminy				
10.	Opracowanie programu ochrony zasobów kulturowych gminy	2006	Poprawa estetyki gminy. Zadbanie o dziedzictwo kulturowe.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
11.	Przeprowadzenie analizy możliwości rozwoju małej retencji	2006	Poprawa atrakcyjności gminy. Poprawa stosunków wodnych.	
12.	Zalesianie gruntów niskich klas bonitacyjnych	Zadanie ciągłe	Poprawa atrakcyjności gminy. Wzrost lesistości gminy.	
13.	Opracowanie harmonogramu nawadniania gruntów	2006	Konieczność poprawy stosunków wodnych w glebie.	
14.	Likwidacja „dzikich” wysypisk	Zadanie ciągłe	Poprawa stanu środowiska i estetyki gminy.	

Program ochrony przyrody i gospodarki odpadami				
15.	Wprowadzenie szkoleń dla pracowników UG z zakresu ochrony środowiska (w tym: gospodarki odpadami)	2006	Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
16.	Przeprowadzanie szkoleń z zakresu poprawy świadomości społecznej	Zadania ciągle	Poprawa świadomości społecznej w zakresie potrzeby ochrony środowiska.	
17.	Realizacja Planu Gospodarki Odpadami	2006-2007	Rozwiązanie problemu odbioru i składowania odpadów komunalnych z terenu gminy.	
Program rozwoju turystyki i rekreacji oraz agroturystyki i gospodarstw ekologicznych				
18.	Opracowanie programu rozwoju turystyki, agroturystyki i gospodarstw ekologicznych	2006	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów
19.	Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych	Zadanie ciągle	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	
20.	Wyznaczenie i budowa ścieżek rowerowych	Od 2006	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	
Program poprawy jakości i opłacalności rolnictwa i sadownictwa oraz rozwoju przetwórstwa				
21.	Popularyzacja ekologicznego rolnictwa	2006	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach
22.	Poprawa jakości produkcji płodów rolnych – uzyskanie odpowiednich certyfikatów	2006	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	

23.	Tworzenie grup producenckich w celu zwiększenia zbytu płodów rolnych	2006	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	rozwoju tych samorządów.
24.	Przeprowadzenie analizy możliwości rozwoju przetwórstwa płodów rolnych w gminie	2006	Poprawa jakości i opłacalności produkcji rolnej. Rozwój gminy. Tworzenie nowych miejsc pracy.	
25.	Opracowanie programu wsparcia dla rozwoju przetwórstwa	2006	Poprawa jakości i opłacalności produkcji rolnej. Rozwój gminy. Tworzenie nowych miejsc pracy.	
Program wspomagania rozwoju gospodarczego				
26.	Opracowanie programu wsparcia dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw	2006	Aktywizacja lokalnej społeczności.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
27.	Opracowanie systemu ulg i zachęt dla inwestorów z zewnątrz	2006	Pozyskanie inwestorów. Zwiększenie liczby miejsc pracy.	
28.	Wyznaczenie terenów pod inwestycje	2006	Rozwój gospodarczy. Pozyskanie inwestorów.	
Program promocji gminy				
29.	Opracowanie programu promocji gminy	2006	Stworzenie korzystnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
30.	Powołanie zespołu ds. promocji gminy i pozyskania funduszy na jej rozwój	2006	Oferta turystyczna i inwestycyjna. Stworzenie korzystnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	

Zadania bieżące do realizacji w roku 2006:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Program nr 2		Nazwa programu: Program budowy sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków					
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Inwentaryzacja przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Zadanie ciągłe	Przeprowadzenie kontroli przydomowych zbiorników na ścieki. Zorganizowanie stałej kontroli wywożenia ścieków	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny

Program nr 3		Nazwa programu: Program zapatrzenia gminy w energię elektryczną, ciepło oraz paliwa gazowe					
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Propagowanie indywidualnych inwestycji polegających na zmianie ogrzewania węglowego na ekologiczne	Zadanie ciągłe	Organizowanie spotkań informacyjnych, rozpowszechnianie ulotek, folderów.	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprawa stanu atmosfery.	Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny
Monitorowanie zapotrzebowania na paliwa gazowe	Zadanie ciągłe	Opracowanie projektu zgodnego z potrzebami mieszkańców gminy.	Poprawa stanu środowiska.	Urząd Gminy	-	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny

Modernizacja sieci elektroenergetycznych	Zadanie ciągłe	Przeprowadzanie prac modernizacyjnych sieci elektroenergetycznej wg harmonogramu przez Zakład Energetyczny w oparciu o monitorowanie zapotrzebowania na energię w gminie	Zapewnienie dostaw energii elektrycznej na poziomie odpowiadającym zapotrzebowaniu	Urząd Gminy	Zakład Energetyczny		3 – rozwój lokalny
--	----------------	--	--	-------------	---------------------	--	--------------------

Zadania z zakresu Program rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej oraz Programu poprawy stanu infrastruktury drogowej realizowane będą od roku 2007. Konieczne naprawy i modernizacje będą wykonywane na bieżąco.

Dostosowanie systemu oświaty do aktualnych potrzeb

Program nr 5							
Nazwa programu: Program reorganizacji szkolnictwa							
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Likwidacja oddziałów zamiejscowych Szkoły Podstawowej w Sadkowicach – oddziały w miejscowościach Lewin i Rzymiec	2006	Likwidacja oddziałów zakończeniu roku szkolnego 2005/2006. Wypłacenie odpraw dla pracowników. Zorganizowanie dojazdów dzieci do innych placówek.	Zapewnienie dzieciom podwyższonych standardów edukacji w lepiej wyposażonych placówkach. Oszczędności w budżecie gminy. Możliwość przeznaczenie zaoszczędzonych środków na inwestycje.	Urząd Gminy	-		

Rozwój społeczny

Program nr 6	Nazwa programu: Program poprawy stanu infrastruktury społecznej						
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Modernizacja kotłowni wraz z instalacją c.o. w Gimnazjum w Sadkowicach	do 2006	Modernizacja kotłowni – wymiana na ogrzewanie groszkowe (węglowe)	Oszczędności na ogrzewaniu budynku Poprawa stanu środowiska.	Urząd Gminy	-	377.000 środki własne	3 – rozwój lokalny
Opracowanie pilotażowej dokumentacji zastosowania biomasy do ogrzewania jednego z obiektów użyteczności publicznej	2006-2007	Organizowanie spotkań informacyjnych, rozpowszechnianie ulotek, folderów.		Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny

Program nr 7							
Nazwa programu: Program stworzenia szans rozwojowych i organizacji wolnego czasu dla młodzieży							
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Opracowanie programu „Inwestowania w młodzież”	2006	Opracowanie programu zawierającego: propozycje zajęć pozalekcyjnych, włączenia młodzieży w życie społeczne (promocja wolontariatu), sportowe (organizacja klubów) i kulturalne (świetlice, zespoły). Kontynuacja działań profilaktycznych w kwestii uzależnień, wykazywania nieuzasadnionej agresji, szkodliwości postaw społecznych.	Stworzenie możliwości rozwoju młodzieży. Przeciwdziałanie migracji.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe Instytucje oświatowe GKRPA Organizacje pozarządowe	2 000	3 – rozwój lokalny
Opracowanie programu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2006	Opracowanie programu przez placówki oświatowe i kulturalne działające na terenie gminy. Współpraca instytucji społecznych.	Zaktywizowanie młodzieży Przeciwdziałanie patologiom	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe Instytucje oświatowe GKRPA Organizacje pozarządowe	W ramach pracy Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny

Atrakcyjne Sadkowice

Program nr 8	Nazwa programu: Program poprawy estetyki gminy						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Opracowanie programu ochrony zasobów kulturowych gminy	2006	Opracowanie programu	Poprawa estetyki gminy Zadbanie o dziedzictwo kulturowe	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Przeprowadzenie analizy możliwości rozwoju małej retencji	2006	Opracowanie programu	Poprawa atrakcyjności gminy Poprawa stosunków wodnych	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Zalesianie niskich klas bonitacyjnych	Zadanie ciągłe	Zalesianie niskich klas bonitacyjnych	Poprawa atrakcyjności gminy Wzrost lesistości gminy	Urząd Gminy	Nadleśnictwa		3 – rozwój lokalny
Opracowanie harmonogramu nawadniania gruntów	2006	Opracowanie programu	Konieczność poprawy stosunków wodnych w glebie	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Spółki Wodne	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Likwidacja „dzikich” wysypisk	Zadanie ciągłe	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	Poprawa stanu środowiska i estetyki gminy	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe WFOŚiGW	50 000	3 – rozwój lokalny

Program nr 9	Nazwa programu: Program ochrony środowiska i gospodarki odpadami						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Wprowadzenie szkoleń dla pracowników UG z zakresu ochrony środowiska (w tym: gospodarki odpadami)	2006	Przeprowadzenie szkoleń, opracowanie optymalnego planu odpowiedzialności za środowisko, np. utworzenie odpowiedniego stanowiska w UG.	Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe WFOŚiGW	5.000 zł rocznie (2.500 zł środki własne, 2.500 zł Fundusze UE, WFOŚiGW i inne)	3 – rozwój lokalny
Przeprowadzanie szkoleń z zakresu poprawy świadomości społecznej	Zadania ciągłe	Przeprowadzanie szkoleń.	Poprawa świadomości społecznej w zakresie potrzeby ochrony środowiska	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe FWOŚiGW	10.000 (5.000 zł środki własne, 5.000 zł Fundusze UE, WFOŚiGW)	3 – rozwój lokalny
Realizacja Planu Gospodarki Odpadami	2006-2007	Zadania związane z budową wspólnego dla wszystkich gmin powiatu zakładu unieszkodliwiania odpadów w ramach planowanego porozumienia międzygminnego.	Rozwiązanie problemu odbioru i składowania odpadów komunalnych z terenu gminy.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin	188.791 (47.000 zł środki własne, 141.791 zł Fundusze UE, WFOŚiGW i inne)	3 – rozwój lokalny

Program nr 10	Nazwa programu: Program rozwoju turystyki i rekreacji oraz agroturystyki i gospodarstw ekologicznych						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Opracowanie programu rozwoju turystyki, agroturystyki i gospodarstw ekologicznych	2006	Opracowanie programu. Przeprowadzanie szkoleń (WODR). Wyznaczenie terenów do organizacji ruchu agroturystycznego	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych	Zadanie ciągle	Opracowanie programu wspierania rozwoju gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Wyznaczenie i budowa ścieżek rowerowych na terenach	Od 2006	Wyznaczenie tras rowerowych w porozumieniu z sąsiednimi gminami	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin	-	3 – rozwój lokalny

Restrukturyzacja rolnictwa

Program nr 11	Nazwa programu: Program poprawy jakości i opłacalności rolnictwa i sadownictwa oraz rozwoju przetwórstwa						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Popularyzacja ekologicznego rolnictwa	2006	Opracowanie raportu o stanie rolnictwa w gminie. Organizacja szkoleń dla zainteresowanych rolników (WODR)	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Urząd Gminy	WODR Mieszkańcy	2 000	3 – rozwój lokalny
Poprawa jakości produkcji płodów rolnych – uzyskanie odpowiednich certyfikatów	2006	Opracowanie programu wspierania restrukturyzacji rolnictwa w gminie. Wsparcie merytoryczne UG.	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Urząd Gminy	WODR Rolnicy	2 000	3 – rozwój lokalny
Tworzenie grup producenckich w celu zwiększenia zbytu płodów rolnych	2006	Wsparcie merytoryczne UG w tworzeniu grup producenckich	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Urząd Gminy	Rolnicy Inwestorzy	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Przeprowadzenie analizy możliwości rozwoju przetwórstwa płodów rolnych w gminie	2006	Przeprowadzenie analizy możliwości rozwoju przetwórstwa	Poprawa jakości i opłacalności produkcji rolnej. Rozwój gminy Tworzenie nowych miejsc pracy.	Urząd Gminy	-	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny

Opracowanie programu wsparcia dla rozwoju przetwórstwa	2006	Opracowanie programu rozwoju przetwórstwa	Poprawa jakości i opłacalności produkcji rolnej. Rozwój gminy. Tworzenie nowych miejsc pracy.	Urząd Gminy	-	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
--	------	---	---	-------------	---	----------------------------	--------------------

Gmina – dobry partner

Program nr 12		Nazwa programu: Program wspomagania rozwoju gospodarczego					
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Opracowanie programu wsparcia dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw	2006	Opracowanie programu	Aktywizacja lokalnej społeczności.	Urząd Gminy	-	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Opracowanie systemu ulg i zachęt dla inwestorów z zewnątrz	2006	Opracowanie i wdrożenie systemu zachęt dla inwestorów	Pozyskanie inwestorów. Zwiększenie liczby miejsc pracy.	Urząd Gminy	Inwestorzy	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Wyznaczenie terenów pod inwestycje	2006	Przeprowadzenie inwentaryzacji terenów pod inwestycje, analiza możliwości ich uzbrojenia	Rozwój gospodarczy. Pozyskanie inwestorów.	Urząd Gminy	-	Koszty zostaną oszacowane przed przystąpieniem do realizacji zadania	3 – rozwój lokalny

Program nr 13		Nazwa programu: Program promocji gminy					
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Opracowanie programu promocji gminy	2006	Opracowanie programu	Stworzenie korzystnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Powołanie zespołu ds. promocji gminy i pozyskania funduszy na jej rozwój	2006	Utworzenie gminnego zespołu ds. promocji i pozyskania środków zewnętrznych na rozwój gminy Utworzenie centrum informacji	Oferta turystyczna i inwestycyjna. Stworzenie korzystnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski	Koszty zostaną oszacowane przed przystąpieniem do realizacji zadania	3 – rozwój lokalny

4.2. Zadania perspektywiczne

Zadania inwestycyjne i organizacyjne przewidziane do realizacji w latach 2007-2013 i w latach kolejnych:

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Uzasadnienie potrzeby realizacji zadania	Zgodność z planami strategicznymi
Program rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej				
1.	Modernizacja Stacji Wodociągowej w Kaleniu – budowa zbiornika retencyjnego i II stopnia pompowania wody	2007-2014	Poprawa jakości dostarczanej do gospodarstw wody, zwiększenie możliwości rozbudowy sieci wodociągowej.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowiec, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
1a.	Budowa stacji wodociągowej w rejonie wsi Lewin i Studzianki	2007-2014	Zwiększenie możliwości rozbudowy sieci wodociągowej	

2.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Nowe Szwejki, Szwejki Wielkie, Pilawy, Rzymiec, Turobowice, Gacpary, Studzianki, Lewin, Zabłocie, Przyłuski, Celinów, Gogolin, część Sadkowic.	2007-2014	Doprowadzenie dobrej jakości wody pitnej z sieci do gospodarstw domowych, co bezpośrednio poprawi warunki sanitarne i higieniczne.	
3.	Modernizacja i remonty sieci wodociągowych, w tym wymiana azbestocementowej sieci w Kłopoczynie i Zaborzu	2008-2014	Poprawa jakości dostarczanej wody do gospodarstw domowych.	

Program budowy sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków				
4.	Kontynuacja zadania inwentaryzacji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	2007-2014	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
5.	Opracowanie programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (w ramach koncepcji gospodarki ściekowej gminy)	2007	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	
6.	Opracowanie dokumentacji oraz budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w Sadkowicach	2014	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	
Program zaopatrzenia gminy w energię elektryczną, ciepło oraz paliwa gazowe				

7.	Kontynuacja zadania propagowania zmian ogrzewania węglowego na ekologiczne w gospodarstwach na terenie gminy	Zadanie ciągłe	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprawa stanu atmosfery.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
8.	Monitorowanie zapotrzebowania na paliwa gazowe	Zadanie ciągłe	Poprawa stanu środowiska.	
9.	Modernizacja sieci elektroenergetycznych	Zadanie ciągłe	Zapewnienie dostaw energii elektrycznej na poziomie odpowiadającym zapotrzebowaniu	
Program poprawy stanu infrastruktury drogowej				
10.	Dokończenie budowy drogi w Olszowej Woli	2007	Poprawa jakości nawierzchni drogowej i bezpieczeństwa.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
11.	Modernizacja drogi w Trębaczewie	2007-2013	Poprawa jakości nawierzchni drogowej i bezpieczeństwa. Poprawa transportu płodów rolnych.	
12.	Dokończenie budowy drogi w Bujalach	2011-2014	Poprawa jakości nawierzchni drogowej i bezpieczeństwa.	

Zadania do realizacji po 2013 roku	
Modernizacja drogi w Gacparach droga wewnętrzna	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
Modernizacja drogi Gogolin – Celinów część drogi gminnej nr 04 i droga wewnętrzna	
Modernizacja drogi Nowe Lutobory – Kaleń część drogi gminnej nr 06	
Modernizacja drogi Kolonia Paprotnia część drogi gminnej nr 05	
Modernizacja drogi w Przyłuskach droga wewnętrzna	
Modernizacja drogi Bujały – Rokitnice Kąty droga wewnętrzna	
Modernizacja drogi Żelazna – Rudka droga wewnętrzna	
Modernizacja drogi w Rzymcu droga wewnętrzna	
Modernizacja drogi w Sadkowicach droga wewnętrzna	
Budowa drogi w Skarbkowej droga gminna nr 13	
Modernizacja drogi w Studziankach droga wewnętrzna	
Modernizacja drogi w Szwejkach Wielkich droga gminna nr 02,03	
Modernizacja drogi w pola w Turobowicach	
Modernizacja drogi Zabłocie – Godzimirz droga gminna nr 07	

Modernizacja drogi Żelazna – Świdrygały droga gminna nr 15	
Modernizacja drogi Kalęń – Paprotnia droga gminna nr 06	
Modernizacja drogi Zabłocie – Lewin Połączenie drogi gminnej nr 07 z droga powiatową 576	
Modernizacja drogi przez wieś Lubania	
Modernizacja drogi Kłopoczyn – Lubania droga gminna nr 12	
Modernizacja drogi Jajkowice – Kłopoczyn droga gminna nr 11	
Modernizacja drogi w Trębaczewie w tzw. łąki droga wewnętrzna	

Program reorganizacji szkolnictwa
--

13.	Likwidacja Szkoły Podstawowej w Bujalach	2007	<p>Zmniejszająca się liczba dzieci uczęszczających do szkół.</p> <p>Brak możliwości doposażenia, remontów i modernizacji obiektów szkolonych.</p> <p>Zbyt wysokie dofinansowanie na oświatę z budżetu gminy.</p>	<p>Realizacja zadań wynika z przeprowadzonej analizy stanu placówek oświatowych na terenie gminy oraz analizy ekonomicznej.</p>
14.	Likwidacja Szkoły Podstawowej w Kłopczyńcu	2007	<p>Zmniejszająca się liczba dzieci uczęszczających do szkół.</p> <p>Brak możliwości doposażenia, remontów i modernizacji obiektów szkolonych.</p> <p>Zbyt wysokie dofinansowanie na oświatę z budżetu gminy.</p>	

15.	Likwidacja Szkoły Podstawowej w Trębaczewie, przemianowanie szkoły na szkołę społeczną	2007	Zmniejszająca się liczba dzieci uczęszczających do szkół. Brak możliwości doposażenia, remontów i modernizacji obiektów szkolonych. Zbyt wysokie dofinansowanie na oświatę z budżetu gminy.	
-----	--	------	---	--

Program dostosowania infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców				
16.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sadkowicach	2007- 2008	Oszczędności na ogrzewaniu budynku. Poprawa stanu środowiska.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych

17.	Realizacja programu poprawy wyposażenia oraz przeprowadzenia koniecznych inwestycji w placówkach społecznych	2007-2013	Poprawa warunków oraz jakości świadczonych usług przez placówki społeczne	w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
18.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy	po 2013	Oszczędności na ogrzewaniu budynku Poprawa stanu środowiska.	
Program stworzenia szans rozwojowych i organizacji wolnego czasu dla młodzieży				
19.	Realizacja programu „Inwestowania w młodzież”	Zadanie ciągłe	Stworzenie możliwości rozwoju młodzieży. Przeciwdziałanie migracji.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
20.	Realizacja programu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Zadanie ciągłe	Zaktywizowanie młodzieży Przeciwdziałanie patologiom	
Program poprawy estetyki gminy				
21.	Realizacja programu ochrony zasobów kulturowych gminy	Zadanie ciągłe	Poprawa estetyki gminy. Zadbanie o dziedzictwo kulturowe.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
22.	Rozwój małej retencji	Zadanie ciągłe	Poprawa atrakcyjności gminy. Poprawa stosunków wodnych.	

23.	Zalesianie gruntów niskich klas bonitacyjnych	Zadanie ciągłe	Poprawa atrakcyjności gminy. Wzrost lesistości gminy.	
24.	Realizacja programu nawadniania gruntów	Zadanie ciągłe	Konieczność poprawy stosunków wodnych w glebie.	
25.	Likwidacja „dzikich” wysypisk	Zadanie ciągłe	Poprawa stanu środowiska i estetyki gminy.	

Program ochrony przyrody i gospodarki odpadami				
26.	Przeprowadzanie szkoleń z zakresu poprawy świadomości społecznej	2007-2103	Poprawa świadomości społecznej w zakresie potrzeby ochrony środowiska.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów oraz z Programami Ochrony Środowiska i Planami Gospodarki Odpadami wszystkich szczebli.
27.	Rozwiązanie problemu odbioru i składowania odpadów komunalnych	Zadanie ciągłe	Rozwiązanie problemu odbioru i składowania odpadów komunalnych z terenu gminy.	
Program rozwoju turystyki i rekreacji oraz agroturystyki i gospodarstw ekologicznych				

28.	Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych	2007 – 2014	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów.
29.	Wyznaczenie i budowa ścieżek rowerowych	2007-2014	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	
30.	Budowa boisk przy szkołach w Lubani i Sadkowicach	2007-2014	Poprawa stanu infrastruktury społecznej. Udostępnienie młodzieży obiektów sportowych.	
Program poprawy jakości i opłacalności rolnictwa i sadownictwa oraz rozwoju przetwórstwa				
31.	Popularyzacja ekologicznego rolnictwa	Zadanie ciągłe	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów
32.	Wsparcie merytoryczne Urzędu Gminy w sprawach rozwoju rolnictwa	Zadanie ciągłe	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	

Program wspomagania rozwoju gospodarczego				
33.	Realizacja programów wspierających rozwój gospodarczy	Zadanie ciągłe	Aktywizacja lokalnej społeczności.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów
Program promocji gminy				
34.	Realizacja programu promocji gminy	Zadanie ciągłe	Stworzenie atrakcyjnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	Zadania zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Sadkowice, zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju tych samorządów
35.	Kontynuacja prac zespołu ok. promocji gminy	2007-2013	Stworzenie atrakcyjnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	

Zadania długoterminowe na lata 2007-2013 i lata kolejne:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Program nr 1	Nazwa programu: Program rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej						
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Modernizacja Stacji Wodociągowej w Kaleniu – budowa zbiornika retencyjnego i II stopnia pompowania wody	2007-2014	Zmodernizowanie Stacji Wodociągowej, budowa zbiornika retencyjnego oraz przepompowni wody	Poprawa jakości dostarczanej do gospodarstw wody, zwiększenie możliwości rozbudowy sieci wodociągowej.	Urząd Gminy	-	2.300.000	3 – rozwój lokalny
Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Nowe Szwejki, Szwejki Wielkie, Pilawy, Rzymiec, Turobowice, Gacpary, Studzianki, Lewin, Zabłocie, Przyłuski, Celinów Gogolin, część Sadkowic.	2007-2014	Budowa odcinka wodociągu wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych	Doprowadzenie dobrej jakości wody pitnej z sieci do gospodarstw domowych, co bezpośrednio poprawi warunki sanitarne i higieniczne.	Urząd Gminy	Mieszkańcy	2.000.000	3 – rozwój lokalny

Modernizacja i remonty sieci wodociągowych, w tym wymiana azbestocementowej sieci w Kłopoczynie i Zaborzu	2008-2014	Modernizacja sieci wodociągowej w gminie na odcinku ok. 3 km.	Poprawa jakości dostarczanej wody do gospodarstw domowych.	Urząd Gminy		250.000	3 – rozwój lokalny
Budowa stacji wodociągowej w rejonie wsi Lewin i Studzianki	2007-2014	Wybudowanie stacji wodociągowej w pobliżu tych miejscowości.	Zwiększenie możliwości rozbudowy sieci wodociągowej	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski FGWi OŚ	1.500.000	3 – rozwój lokalny

Program nr 2	Nazwa programu: Program budowy sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków						
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Kontynuacja zadania inwentaryzacji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	2007-2014	Przeprowadzenie kontroli przydomowych zbiorników na ścieki. Zorganizowanie stałej kontroli wywożenia ścieków	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny
Opracowanie programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (w ramach koncepcji gospodarki ściekowej gminy)	2007	Zapoznanie mieszkańców z programem, opracowanie wspólnego projektu technicznego dla pilotażowej grupy gospodarstw (10 gospodarstw) i jego realizacja	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	Urząd Gminy	Mieszkańcy		3 – rozwój lokalny
Opracowanie dokumentacji oraz budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w Sadkowicach	2014	Budowa kanalizacji (szacunkowa przepustowość oczyszczalni 60 m ³ /d, długość sieci – 3 km)	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych.	Urząd Gminy	Mieszkańcy FGWiOŚ	2.000 opracowanie dokumentacji	3 – rozwój lokalny

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy budynkach komunalnych	2008-2014	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy szkołach	Poprawa stanu środowiska. Poprawa jakości wód gruntowych	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski FGWiOŚ	200.000	3 – rozwój lokalny
---	-----------	--	---	-------------	----------------------------	---------	--------------------

Program nr 3							
Nazwa programu: Program zapatrzenia gminy w energię elektryczną, ciepło oraz paliwa gazowe							
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Kontynuacja zadania propagowania zmian ogrzewania węglowego na ekologiczne w gospodarstwach na terenie gminy	Zadanie ciągłe	Organizowanie spotkań informacyjnych, rozpowszechnianie ulotek, folderów.	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprawa stanu atmosfery.	Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny
Monitorowanie zapotrzebowania na paliwa gazowe	Zadanie ciągłe	Opracowanie projektu zgodnego z potrzebami mieszkańców gminy.	Poprawa stanu środowiska.	Urząd Gminy	-	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny

Modernizacja sieci elektroenergetycznych	Zadanie ciągłe	Przeprowadzanie prac modernizacyjnych sieci elektroenergetycznej wg harmonogramu przez Zakład Energetyczny w oparciu o monitorowanie zapotrzebowania na energię w gminie	Zapewnienie dostaw energii elektrycznej na poziomie odpowiadającym zapotrzebowaniu	Urząd Gminy	Zakład Energetyczny		3 – rozwój lokalny
--	----------------	--	--	-------------	---------------------	--	--------------------

Program nr 4		Nazwa programu: Program poprawy stanu infrastruktury drogowej					
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Dokończenie budowy drogi w Olszowej Woli	2007	Ukończenie budowy drogi – odcinek 823 m	Poprawa jakości nawierzchni drogowej i bezpieczeństwa.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	300.000	3 – rozwój lokalny
Modernizacja drogi w Trębaczewie	2007-2013	Modernizacja nawierzchni drogi oraz wymiana oświetlenia ulicznego. Możliwość współpracy mieszkańców przy realizacji zadania.	Poprawa jakości nawierzchni drogowej i bezpieczeństwa. Poprawa transportu płodów rolnych.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Mieszkańcy Środki UE		3 – rozwój lokalny
Dokończenie budowy drogi w Bujalach	2011-2014	Ukończenie budowy drogi – odcinek 1 km	Poprawa jakości nawierzchni drogowej i bezpieczeństwa.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	500.000	3 – rozwój lokalny

W poniższej tabeli zapisano potrzeby inwestycyjne w zakresie poprawy infrastruktury drogowej na terenie gminy Sadkowice (na podst. potrzeb zgłoszonych przez mieszkańców gminy oraz informacji z Działu Inwestycji Urzędu Gminy w Sadkowicach) bez podania terminu realizacji.

Realizacja poniższych inwestycji w infrastrukturze drogowej może nastąpić w przypadku posiadania przez gminę odpowiednich środków finansowych. W wyniku przeprowadzenia analizy finansowej zadłużenia gminy oraz obowiązujących progów długu publicznego przewiduje się, że zadania z tego zakresu będzie można realizować po roku 2013. W latach 2007-2013 planuje się doraźne remonty wiosenne polegające na wyrównywaniu istniejących nawierzchni dróg gruntowych, gruntowych ulepszonych, żwirowych równiarką z ewentualnymi uzupełnieniami wyrw i nierówności pospółką.

Nazwa zadania	Opis zadania	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty
Modernizacja drogi w Gacparach droga wewnętrzna	Modernizacja drogi na odcinku 2.5 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	1. 250. 000
Modernizacja drogi Gogolin –Celinów Cekinów część drogi gminnej nr 04 i droga wewnętrzna	Modernizacja drogi – trasa przejazdu autobusu szkolnego.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	1.250.000
Modernizacja drogi Nowe Lutobory – Kaleń część drogi gminnej nr 05	Modernizacja drogi na odcinku 3,105 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	1.500.000
Modernizacja drogi Kolonia Paprotnia część drogi gminnej nr 06	Modernizacja drogi na odcinku 1,5 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	2.115.000
Modernizacja drogi w Przyłuskach droga wewnętrzna	Modernizacja drogi na odcinku 1,5 km. Wymiana oświetlenia ulicznego.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	750.000
Modernizacja drogi Bujały – Rokitnice Kąty droga wewnętrzna	Modernizacja drogi na odcinku 1,5 km. Bieżące naprawy polegają na żwirowaniu i utwardzaniu.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	750.000
Modernizacja drogi Żelazna – Rudka	Modernizacja drogi na odcinku 1	Urząd Gminy	Urząd	500.000

droga wewnętrzna	km.		Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi w Rzymcu droga wewnętrzna	Modernizacja drogi.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi w Sadkowicach droga wewnętrzna	Modernizacja drogi na odcinku 1 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski	

Budowa drogi w Skarbkowej droga gminna nr 13	Modernizacja drogi na odcinku 1,5 km. Wymiana oświetlenia ulicznego.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	750.000
Modernizacja drogi w Studziankach droga wewnętrzna	Modernizacja drogi na odcinku 2 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	1.000.000
Modernizacja drogi w Szwejkach Wielkich droga gminna nr 02,03	Modernizacja drogi na odcinku 2,45 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	887.000
Modernizacja drogi w pola w Turobowicach	Modernizacja drogi.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi Zabłocie – Godzimierz droga gminna nr 07	Modernizacja drogi.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi Żelazna – Świdrygały droga gminna nr 15	Modernizacja drogi na odcinku 0,92 km.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	460.000
Modernizacja drogi Kaleń – Paprotnia droga gminna nr 06	Modernizacja drogi na odcinku 1 km – trasa przejazdu autobusu szkolnego.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi Zabłocie – Lewin	Modernizacja drogi na odcinku	Urząd Gminy	Urząd	

Połączenie drogi gminnej nr 07 z droga powiatową 576	1 km.		Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi przez wieś Lubania	Modernizacja drogi, obecnie gruntowej.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi Kłopoczyn – Lubania droga gminna nr 12	Modernizacja drogi – trasa przejazdu autobusu szkolnego.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	

Modernizacja drogi Jajkowice – Kłopoczyn droga gminna nr 11	Modernizacja drogi.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	
Modernizacja drogi w Trębaczewie w tzw. łąki droga wewnętrzna	Modernizacja drogi.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Środki UE	

Dostosowanie systemu oświaty do aktualnych potrzeb

Program nr 5		Nazwa programu: Program reorganizacji szkolnictwa					
Nazwa zadania	rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Likwidacja Szkoły Podstawowej w Bujalach	2007	Likwidacja szkoły. Wypłacenie odpraw dla Zorganizowanie dojazdów dzieci do innych placówek.	Zapewnienie dzieciom podwyższonych standardów edukacji w lepiej wyposażonych placówkach.	Urząd Gminy	-		

			Oszczędności w budżecie gminy. Możliwość przeznaczenie zaoszczędzonych środków na inwestycje.				
Likwidacja Szkoły Podstawowej w Kłopcynie	2007	Likwidacja szkoły. Wypłacenie odpraw dla pracowników. Zorganizowanie dojazdów dzieci do innych placówek.	Zapewnienie dzieciom podwyższonych standardów edukacji w lepiej wyposażonych placówkach. Oszczędności w budżecie gminy. Możliwość przeznaczenie zaoszczędzonych środków na inwestycje.	Urząd Gminy	-		
Likwidacja Szkoły Podstawowej w Trębaczewie lub przemianowanie na szkołę społeczną	2007	Likwidacja szkoły lub przemianowanie na szkołę społeczną Wypłacenie odpraw dla pracowników. Zorganizowanie dojazdów dzieci do innych placówek.	Zapewnienie dzieciom podwyższonych standardów edukacji w lepiej wyposażonych placówkach. Oszczędności w budżecie gminy.	Urząd Gminy	-		

			Możliwość przeznaczenie zaoszczędzonych środków na inwestycje.				
--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwój społeczny

Program nr 6							
Nazwa programu: Program poprawy stanu infrastruktury społecznej							
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sadkowicach	2007-2008	Termomodernizacja polegająca na wymianie okien oraz ociepleniu całego budynku.	Oszczędności na ogrzewaniu budynku Poprawa stanu środowiska.	Urząd Gminy	-	Koszt całkowity – 150 tys. zł Środki własne – 30 tys. zł., fundusze ochrony środowiska, środki pomocowe UE – 120 tys. zł.	3 – rozwój lokalny
Realizacja programu poprawy wyposażenia oraz przeprowadzenia	2007-2013	Realizacja programu poprawy warunków w palcówkach oświatowych,	Poprawa warunków oraz jakości świadczonych usług przez placówki	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe Oświata		3 – rozwój lokalny

koniecznych inwestycji w placówkach społecznych		kulturalnych wg harmonogramu.	społeczne				
Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy	po 2013	Termomodernizacja budynku	Oszczędności na ogrzewaniu budynku Poprawa stanu środowiska.	Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny

Program nr 7	Nazwa programu: Program stworzenia szans rozwojowych i organizacji wolnego czasu dla młodzieży						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR

Realizacja programu „Inwestowania w młodzież”	Zadanie ciągłe	Realizacja programu wg harmonogramu.	Stworzenie możliwości rozwoju młodzieży. Przeciwdziałanie migracji.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe Instytucje oświatowe GKRPA Organizacje pozarządowe		3 – rozwój lokalny
Realizacja programu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Zadanie ciągłe	Współpraca instytucji społecznych: oświatowych i kulturalnych działających na terenie gminy.	Zaktywizowanie młodzieży. Przeciwdziałanie patologiom.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe Instytucje oświatowe GKRPA Organizacje pozarządowe		3 – rozwój lokalny

Atrakcyjne Sadkowice

Program nr 8	Nazwa programu: Program poprawy estetyki gminy						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety

							ZPORR
Realizacja programu ochrony zasobów kulturowych gminy	Zadanie ciągłe	Realizacja programu wg harmonogramu.	Poprawa estetyki gminy. Zadbanie o dziedzictwo kulturowe.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski		3 – rozwój lokalny
Rozwój małej retencji	Zadanie ciągłe	Realizacja programu wg harmonogramu.	Poprawa atrakcyjności gminy Poprawa stosunków wodnych	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski		3 – rozwój lokalny
Zalesianie gruntów niskich klas bonitacyjnych	Zadanie ciągłe	Zalesianie gruntów niskich klas bonitacyjnych wg harmonogramu.	Poprawa atrakcyjności gminy. Wzrost lesistości gminy.	Urząd Gminy	Nadleśnictwa		3 – rozwój lokalny
Realizacja programu nawadniania gruntów	Zadanie ciągłe	Realizacja programu wg harmonogramu.	Konieczność poprawy stosunków wodnych w glebie.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Spółki Wodne		3 – rozwój lokalny
Likwidacja „dzikich” wysypisk	Zadanie ciągłe	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	Poprawa stanu środowiska i estetyki gminy.	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe FOŚiGW		3 – rozwój lokalny

Program nr 9	Nazwa programu: Program ochrony środowiska i gospodarki odpadami						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Przeprowadzanie	2007-	Przeprowadzanie szkoleń	Poprawa	Urząd	Starostwo	10.000	3 – rozwój

szkoleń z zakresu poprawy świadomości społecznej	2003		świadomości społecznej w zakresie potrzeby ochrony środowiska.	Gminy	Powiatowe FOŚiGW	(5.000 zł środki własne, 5.000 zł Fundusze UE, WFOŚiGW i inne)	lokalny
Rozwiązanie problemu odbioru i składowania odpadów komunalnych	Zadanie ciągłe	Zadania związane z budową wspólnego dla wszystkich gmin powiatu zakładu unieszkodliwiania odpadów w ramach planowanego porozumienia międzygminnego	Rozwiązanie problemu odbioru i składowania odpadów komunalnych z terenu gminy.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin	Całość inwestycji od 2005 roku 188.791 (47.000 zł środki własne, 141.791 zł Fundusze UE, WFOŚiGW i inne)	3 – rozwój lokalny

Program nr 10	Nazwa programu: Program rozwoju turystyki i rekreacji oraz agroturystyki i gospodarstw ekologicznych						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR

Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych	2007 – 2014	Opracowanie programu wspierania rozwoju gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski Starostwo Powiatowe	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Wyznaczenie i budowa ścieżek rowerowych	2007-2014	Wyznaczenie tras rowerowych w porozumieniu z sąsiednimi gminami przebiegających przez tereny rekreacyjne gminy.	Zwiększenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej gminy. Oferta dla turystów. Zwiększenie dochodów ludności gminy.	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin		3 – rozwój lokalny
Budowa boisk przy szkołach w Lubani i Sadkowicach	2007-2014	Budowa boisk na terenach szkolnych	Poprawa stanu infrastruktury społecznej. Udostępnienie młodzieży obiektów sportowych.	Urząd Gminy	Starostwo Powiatowe Urzędy Gmin		3 – rozwój lokalny

Restrukturyzacja rolnictwa

Program nr 11	Nazwa programu: Program poprawy jakości i opłacalności rolnictwa i sadownictwa oraz rozwoju przetwórstwa						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Popularyzacja ekologicznego rolnictwa	Zadanie ciągłe	Organizacja szkoleń dla zainteresowanych rolników (WODR)	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Urząd Gminy	WODR Mieszkańcy	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Wsparcie merytoryczne Urzędu Gminy w sprawach rozwoju rolnictwa	Zadanie ciągłe	Wsparcie dla: rolników chcących uzyskać certyfikaty jakościowe, pragnących zawiązywać tzw. grupy producencie, rozwoju przetwórstwa płodów rolnych	Poprawa opłacalności i jakości produkcji rolnej.	Urząd Gminy	WODR Rolnicy	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny

Gmina – dobry partner

Program nr 12	Nazwa programu: Program wspomagania rozwoju gospodarczego						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Realizacja programów wspierających rozwój gospodarczy	Zadanie ciągłe	Realizacja ulg i zachęt dla inwestorów, uzbrojenie terenów pod inwestycje wg zapotrzebowania	Aktywizacja lokalnej społeczności.	Urząd Gminy	-		3 – rozwój lokalny

Program nr 13	Nazwa programu: Program promocji gminy						
Nazwa zadania	Rok	Opis zadania	Oczekiwane rezultaty	Podmiot realizujący	Instytucje współpracujące	Szacunkowe koszty	Odpowiadające priorytety ZPORR
Realizacja programu promocji gminy	Zadanie ciągle	Realizacja programu wg harmonogramu	Stworzenie korzystnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski	W ramach prac Urzędu Gminy	3 – rozwój lokalny
Kontynuacja prac zespołu ds. promocji gminy	2007-2013	Kontynuacja prac gminnego zespołu ds. promocji i pozyskania środków zewnętrznych na rozwój	Stworzenie korzystnego wizerunku gminy, poprawa jej atrakcyjności.	Urząd Gminy	Urząd Marszałkowski		3 – rozwój lokalny

5. Zestawienie oczekiwanych wskaźników realizacji planu

Oczekiwane efekty realizacji zadań inwestycyjnych, przewidzianych do realizacji w roku 2006 zamieszczono w tabeli:

Lp.	Nazwa zadania	Oczekiwane wskaźniki
1.	Modernizacja kotłowni wraz z instalacją c.o. w Gimnazjum w Sadkowicach	Oczekiwana oszczędność energii 15 %

Oczekiwane wskaźniki realizacji długoterminowych zadań inwestycyjnych:

Lp.	Nazwa zadania	Oczekiwane wskaźniki
1.	Modernizacja Stacji Wodociągowej w Kaleniu – budowa zbiornika retencyjnego i II stopnia pompowania wody	Obecnie występuje deficyt wody w godzinach maksymalnego poboru Rozbudowa sieci jedynie po wybudowaniu zbiornika wyrównawczego -300m ³
2.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Nowe Szwejki, Szwejki Wielkie, Pilawy, Rzymiec, Turobowice, Gacpary, Studzianki, Lewin, Zabłocie, Przyłuski	
2a.	Budowa stacji wodociągowej w rejonie wsi Lewin i Studzianki	
3.	Modernizacja i remonty sieci wodociągowych, w tym wymiana azbestocementowej sieci w Kłopcynie i Zaborzu	Długość modernizowanej sieci = 3 km
4.	Budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w Sadkowicach	Liczba przyłączonych gospodarstw = ogółem liczba posesji 130 mieszkańców 532 z tego założenie ca 80 %
5.	Dokończenie budowy drogi w Olszowej Woli	Długość drogi = 0, 823 km
6.	Modernizacja drogi w Trębaczewie	
7.	Dokończenie budowy drogi w Bujalach	Długość drogi = 1 km
8.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sadkowicach	Oczekiwana oszczędność energii 30 %
9.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy	Oczekiwana oszczędność energii 30 %
10.	Budowa zakładu odzysku surowców wtórnych z rozbudową międzygminnego składowiska odpadów w Pukininie	Liczba osób z terenu gminy objęta programem gospodarki odpadami = wszyscy mieszkańcy gminy
11.	Budowa boisk przy szkołach w Lubani i Sadkowicach	Liczba boisk = 2

Zadania realizowane w chwili posiadania środków w budżecie gminy po roku 2013:

Lp.	Nazwa zadania	Oczekiwane wskaźniki
1.	Modernizacja drogi w Gacparach droga wewnętrzna	Długość drogi = 2,5 km
2.	Modernizacja drogi Gogolin –Celinów część drogi gminnej nr 04 i droga wewnętrzna	Długość drogi = ca 4,5 km
3.	Modernizacja drogi Nowe Lutobory – Kaleń część drogi gminnej nr 06	Długość drogi = 3,105 km
4.	Modernizacja drogi Kolonia Paprotnia część drogi gminnej nr 05	Długość drogi = 1,5 km
5.	Modernizacja drogi w Przyłuskach droga wewnętrzna	Długość drogi = 1,5 km
6.	Modernizacja drogi Bujały – Rokitnice Kąty droga wewnętrzna	Długość drogi = 1,5 km
7.	Modernizacja drogi Żelazna – Rudka droga wewnętrzna	Długość drogi = 1 km
8.	Modernizacja drogi w Rzymcu droga wewnętrzna	Długość drogi = 2 km
9.	Modernizacja drogi w Sadkowicach droga wewnętrzna	Długość drogi = 1 km
10.	Budowa drogi w Skarbkowej droga gminna nr 13	Długość drogi = 1,5 km
11.	Modernizacja drogi w Studziankach droga wewnętrzna	Długość drogi = 2 km
12.	Modernizacja drogi w Szwejkach Wielkich droga gminna nr 02,03	Długość drogi = 2,45 km
13.	Modernizacja drogi w pola w Turobowicach	Długość drogi = 1 km
14.	Modernizacja drogi Zabłocie – Godzimierz droga gminna nr 07	Długość drogi = 1 km
15.	Modernizacja drogi Żelazna – Świdrygały droga gminna nr 15	Długość drogi = 0,92 km
16.	Modernizacja drogi Kaleń – Paprotnia droga gminna nr 06	Długość drogi = 1 km
17.	Modernizacja drogi Zabłocie – Lewin Połączenie drogi gminnej nr 07 z droga powiatową 576	Długość drogi = 1 km
18.	Modernizacja drogi przez wieś Lubania	Długość drogi = 1 km
19.	Modernizacja drogi Kłopoczyn – Lubania droga gminna nr 12	Długość drogi = 2,8 km
20.	Modernizacja drogi Jajkowice – Kłopoczyn droga gminna nr 11	Długość drogi = 1,2 km
21.	Modernizacja drogi w Trębaczewie w tzw. łąki droga wewnętrzna	Długość drogi = 0,7 km

6. Plan finansowy

Źródła środków na zadania inwestycyjne w roku 2006:

Lp.	Nazwa zadania	Źródła środków					Ogółem (zł)
		Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	
1.	Modernizacja kotłowni wraz z instalacją c.o. w Gimnazjum w Sadkowicach	275.500	-	-	101.500	-	377.000

Źródła środków na zadania inwestycyjne w latach 2007-2013 i kolejnych (przedstawiono koszty szacunkowe, dokładne koszty oszacowane zostaną kosztorysami inwestorskimi):

Lp.	Nazwa zadania	Źródła środków					Ogółem (zł)
		Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	
1.	Modernizacja Stacji Wodociągowej w Kaleniu – budowa zbiornika retencyjnego i II stopnia pompowania wody	300.000	-	-	-	-	300.000
2.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Nowe Szwejki, Szwejki Wielkie, Pilawy, Rzymiec, Turobowice, Gacpary, Studzianki, Lewin, Zabłocie, Przyłuski	2.000.000	-	-	-	-	2.000.000
3.	Modernizacja i remonty sieci wodociągowych, w tym wymiana azbestocementowej sieci w Kłopotczynie i Zaborzu	250.000	-	-	-	-	250.000
4.	Budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w Sadkowicach	4.737.500					4.737.500
5.	Dokończenie budowy drogi w Olszowej Woli	300.000	-	-	-	-	300.000

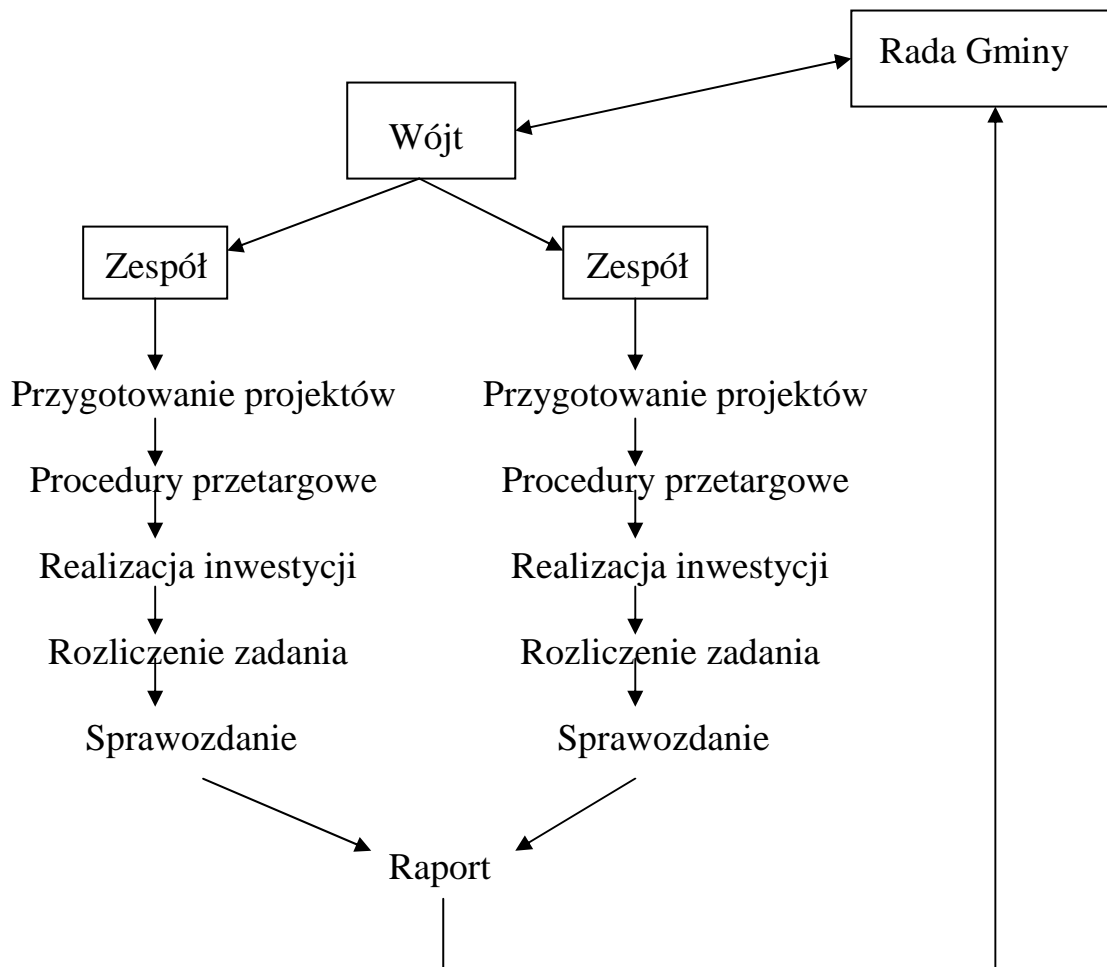
6.	Modernizacja drogi w Trębaczewie	-	-	-	-	-	Koszty nie zostały oszacowane
7.	Dokończenie budowy drogi w Bujalach	500.000	-	-	-	-	500.000
8.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sadkowicach	30.000	-	-	120.000		150.000
9.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy	-	-	-	-	-	Koszty nie zostały oszacowane
10.	Budowa boisk przy szkołach w Lubani i Sadkowicach	-	-	-	-	-	Koszty nie zostały oszacowane

Lp.	Nazwa zadania	Źródła środków					Ogółem (tys. zł)
		Budżet gminy	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne	
1.	Modernizacja drogi w Gacparach droga wewnętrzna	1.250.000					1.250.000
2.	Modernizacja drogi Gogolin – Celinów część drogi gminnej nr 04 i droga wewnętrzna	1.250.000					1.250.000
3.	Modernizacja drogi Nowe Lutobory – Kaleń część drogi gminnej nr 06	1.500.000					1.500.000
4.	Modernizacja drogi Kolonia Paprotnia część drogi gminnej nr 05	2.115.000					2.115.000
5.	Modernizacja drogi w Przyłuskach droga wewnętrzna	750.000					750.000
6.	Modernizacja drogi Bujaly – Rokitnice Kąty droga wewnętrzna	750.000					750.000
7.	Modernizacja drogi Żelazna – Rudka droga wewnętrzna	500.000					500.000
8.	Modernizacja drogi w Rzymcu droga wewnętrzna						Koszty nie zostały oszacowane

9.	Modernizacja drogi w Sadkowicach droga wewnętrzna						Koszty nie zostały oszacowane
10.	Budowa drogi w Skarbkowej droga gminna nr 13	750.000					750.000
11.	Modernizacja drogi w Studziankach droga wewnętrzna	1.000.000					1.000.000
12.	Modernizacja drogi w Szwejkach Wielkich droga gminna nr 02,03	887.000					887.000
13.	Modernizacja drogi w pola w Turobowicach						Koszty nie zostały oszacowane
14.	Modernizacja drogi Zabłocie – Godzimierz droga gminna nr 07						Koszty nie zostały oszacowane
15.	Modernizacja drogi Żelazna – Świdrygały droga gminna nr 15	460.000					460.000
16.	Modernizacja drogi Kaleń – Paprotnia droga gminna nr 06						Koszty nie zostały oszacowane
17.	Modernizacja drogi Zabłocie – Lewin Połączenie drogi gminnej nr 07 z droga powiatową 576						Koszty nie zostały oszacowane
18.	Modernizacja drogi przez wieś Lubania						Koszty nie zostały oszacowane
19.	Modernizacja drogi Kłopoczyn – Lubania droga gminna nr 12						Koszty nie zostały oszacowane
20.	Modernizacja drogi Jajkowice – Kłopoczyn droga gminna nr 11						Koszty nie zostały oszacowane
21.	Modernizacja drogi w Trębaczewie w tzw. łąki droga wewnętrzna						Koszty nie zostały oszacowane

7. System wdrażania planu

Plan Rozwoju Lokalnego określa priorytety inwestycyjne dla gminy Sadkowice na lata 2005-2006 oraz 2007-2013. Sposób opracowania dokumentu – przy szerokim udziale lokalnej społeczności – gwarantuje społeczną akceptację dla zakresu i ram czasowych planowanych zadań. Harmonogramy realizacyjne zadań będą stanowiły wskazówkę dla Rady Gminy, uchwalającej coroczne budżety. System wdrażania planu wynika z kompetencji organów gminy, określonych w „ustawie o samorządzie gminnym”. Dla przewidzianych do realizacji zadań został sporządzony plan finansowania, z wykazem źródeł środków oraz ich udziałem w ogólnych kosztach inwestycji. Dla większości zadań udział środków zewnętrznych jest **warunkiem ich rozpoczęcia** – gmina samodzielnie nie będzie w stanie udźwignąć ciężaru finansowania inwestycji. Wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego będzie kierować Wójt Gminy Sadkowice. Wójt może – dla realizacji poszczególnych programów – powoływać specjalne zespoły, złożone z pracowników Urzędu Gminy lub powierzać nadzór nad realizacją konkretnego zadania przygotowanemu merytorycznie pracownikowi.

8. Monitoring realizacji planu

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w Planie Rozwoju Lokalnego wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu jego realizacji. Stały monitoring umożliwi ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt. Harmonogram działań monitorujących program przedstawia schemat:

Działanie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego	x								
Raporty z realizacji planu		x	x	x	x	x	x	x	x
Aktualizacja planu					x				

System monitoringu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego powinien być prowadzony wg następującego schematu:

- Wójt powołuje zespoły robocze złożone z pracowników Urzędu Gminy, których zadaniem jest przygotowanie realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych. Zespół będzie odpowiedzialny za przygotowanie projektu, wniosku o środki zewnętrzne na jego realizację itp..
- Zespoły robocze przygotowują sprawozdania ze swoich działań, a na podstawie tych sprawozdań będzie sporządzany coroczny raport z realizacji planu. Raport będzie przedstawiany Radzie Gminy.
- Raport będzie zatwierdzany przez Radę Gminy.
- Aktualizacja planu będzie przeprowadzana w systemie 6-letnim, zgodnym z okresami planowania budżetu funduszy strukturalnych. W razie zaistnienia konieczności wcześniejszej nowelizacji planu Wójt powoła Zespół ds. nowelizacji, który przygotowuje i przedłoży Radzie Gminy odpowiedni projekt wraz z uzasadnieniem.

Dla oceny realizacji programu konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – pozwolą określić efekt ekologiczny podejmowanych działań (jakość wód powierzchniowych i podziemnych, wskaźniki zanieczyszczenia powietrza, długość sieci infrastruktury,

wskaźniki lesistości, ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca, stopień odzysku surowców wtórnych itp.)

- wskaźniki ekonomiczne – koszt jednostkowy osiągnięcia określonego efektu ekologicznego,
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania, udział w realizacji zadań, uczestniczenie w procesach planowania, monitorowania itp.

9. Potencjalne źródła środków

Fundusz Spójności

Celem funduszu jest wzmocnienie spójności społecznej i gospodarczej Unii poprzez finansowanie dużych projektów tworzących spójną całość w zakresie ochrony środowiska i infrastruktury transportowej. Fundusz Spójności współfinansuje przede wszystkim projekty służące rozwojowi infrastruktury publicznej. Pomiędzy projektami z zakresu ochrony środowiska i infrastruktury transportowej musi być zachowana równowaga podziału funduszy, która została ustanowiona na poziomie 50% dla każdego sektora.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)

Jednym z obszarów wsparcia w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) jest ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego z uwzględnieniem środków ostrożności oraz zasad zapobiegania degradacji środowiska wspierających rozwój gospodarczy, efektywne użytkowanie energii, upowszechnianie odnawialnych źródeł energii.

Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (na lata 2007-2013)

Program będzie składał się z następujących programów szczegółowych:

1. programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji,
2. programu na rzecz wspierania polityki dotyczącej technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
3. europejskiego programu "Inteligentna Energia - Europa".

Celem programu Inteligentna Energia - Europa będzie wspieranie efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii, jak również różnorodności energetycznej. Program ten będzie obejmował trzy programy szczegółowe: SAVE - promujący efektywność energetyczną oraz racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych; ALTENER - promujący nowe i odnawialne źródła energii oraz wspierający różnorodność energetyczną, STEER - promujący efektywność energetyczną oraz zastosowanie nowych i odnawialnych źródeł energii w transporcie. Szczegóły realizacji, uczestnictwa oraz finansowania programu zostaną przygotowane po przyjęciu decyzji przez Parlament Europejski i Radę Europy.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) to instrumenty finansowe przeznaczone dla nowych państw członkowskich Unii Europejskiej. Są to dodatkowe, obok Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności, źródła bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Głównym celem utworzonego przez państwa-darczyńców (3 kraje EFTA „Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu” - Norwegia, Islandia i Lichtenstein) Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego jest realizacja przedsięwzięć prorozwojowych przyczyniających się do zmniejszenia różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Ponadto, realizacja przedsięwzięć będzie służyła zacieśnianiu współpracy bilateralnej pomiędzy Polską a państwami-darczyńcami.

Działania podejmowane w ramach Mechanizmów powinny obejmować główne aspekty horyzontalne, podnoszące jakość realizowanych projektów, jak również wpływające na osiągnięcie spójności społeczno-gospodarczej:

- 1) Zrównoważony rozwój, integrujący wymiar środowiskowy, ekonomiczny i społeczny.
- 2) Równość szans kobiet i mężczyzn.
- 3) Dobre zarządzanie, które określa udział szerokiej grupy partnerów w procesie podejmowania decyzji, podejmowanie decyzji zgodnie z prawem oraz przejrzystymi zasadami.
- 4) Współpraca wielostronna.

Środki finansowe w ramach Mechanizmu Finansowego EOG dostępne będą na realizację projektów w następujących obszarach priorytetowych:

Priorytet 1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii.

Priorytet 2. Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami.

Priorytet 3. Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast.

Priorytet 4. Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby cywilnej, a także wzmacnianie wspierających go procesów demokratycznych

Priorytet 5. Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem.

Priorytet 6. Badania naukowe.

Środki finansowe z Norweskiego Mechanizmu Finansowego mogą wspierać działania podejmowane w ramach wszystkich sześciu priorytetów Mechanizmu Finansowego EOG oraz na zasadach pierwszeństwa w zakresie następujących dodatkowych czterech obszarów priorytetowych:

- Wdrażanie przepisów z Schengen, wspieranie Narodowych Planów Działań z Schengen, jak również wzmacnianie sądownictwa.

- Ochrona środowiska ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych.
- Polityka regionalna i działania transgraniczne.
- Pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*.

Europejski Fundusz Społeczny

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) – jest najważniejszym instrumentem Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. EFS wspiera działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Środki Europejskiego Funduszu Społecznego przeznacza się w Polsce na realizację Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Inicjatywy Wspólnotowej EQUER. Priorytety EFS realizowane są w ramach pięciu obszarów wsparcia, które obejmują:

- **Aktywną politykę rynku pracy** mającą na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, ułatwianie ponownej integracji z rynkiem pracy długotrwale bezrobotnych, a także wspieranie integracji zawodowej ludzi młodych oraz osób powracających na rynek pracy po okresie nieobecności na nim;

- **Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego** mające na celu ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do wejścia na rynek pracy, utrzymania zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego. Skierowane jest ono do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie potrafią samodzielnie odnaleźć się na rynku pracy, nie potrafią rozwiązać osobistych i zawodowych problemów oraz korzystają długotrwale, w sposób bierny, ze świadczeń pomocy społecznej;

- **Kształcenie ustawiczne** mające na celu ułatwienie i polepszenie dostępu do rynku pracy oraz integrację z rynkiem pracy, podwyższenie i utrzymanie potencjału zatrudnieniowego osób oraz promowanie mobilności zawodowej, poprzez zwiększenie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji oraz doradztwa;

- **Doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego) oraz rozwój przedsiębiorczości** poprzez promocję wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do adaptacji w zmiennych warunkach pracy kadry pracowniczej, popieranie innowacyjności i potencjału adaptacyjnego w zakresie organizacji pracy, rozwijanie przedsiębiorczości oraz warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy i podwyższaniu kwalifikacji, rozwój potencjału ludzkiego w sferze badań, nauki i technologii;

- **Zwiększenie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy**, włączenie z możliwością rozwijania kariery zawodowej, zwiększeniem dostępu kobiet do nowych miejsc pracy, pomocą w uruchamianiu działalności gospodarczej, a także działania zakładające zmniejszenie dysproporcji, których podstawą jest dyskryminacja ze względu na płeć zarówno w ramach pionowych, jak i poziomych struktur rynku pracy.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. Dystrybucja

środków finansowych z NFOŚiGW odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza
- Ochrona wód i gospodarka wodna
- Ochrona powierzchni ziemi
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz Leśnictwo
- Geologia i górnictwo
- Edukacja ekologiczna
- Państwowy Monitoring Środowiska
- Programy międzydziedzinowe
- Nadzwyczajne Zagrożenia Środowiska
- Ekspertyzy i prace badawcze

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dokonując wyboru przedsięwzięć do dofinansowania będzie przeznaczał środki przede wszystkim na dofinansowywanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych. Dofinansowanie będzie służyło osiągnięciu przez Polskę efektów ekologicznych określonych w Traktacie Akcesyjnym.

1. Program „**Ochrona wód przed zanieczyszczeniami**”, w ramach którego finansowane będą zadania objęte „Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych” (oczyszczalnie, kanalizacja), oczyszczalnie i podczyszczalnie ścieków przemysłowych, inwestycje konieczne do optymalizacji gospodarki wodno-ściekowej, uzyskujących dofinansowanie ze środków unijnych, opracowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania o dofinansowanie z Funduszu Spójności dla przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Środowiska, realizacja przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Środowiska do dofinansowania z Funduszu Spójności.

2. Program „**Gospodarka wodna**”, w ramach którego będą dofinansowywane przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie i poprawę jakości zasobów wodnych oraz zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

3. Program „**Ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych**”, w ramach którego dofinansowane będą zadania określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz planach niższego szczebla (wojewódzkich, powiatowych, gminnych).

4. Program „**Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem poprzez zapobieganie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz oszczędzanie surowców i energii**”.

5. Program „**Zastosowanie technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję**”, w ramach którego realizowane będą przedsięwzięcia uwzględniające modernizację stosowanych technologii zgodnie z wymogami najlepszych dostępnych technik.

6. Program „**Zapobieganie i ograniczenie negatywnego oddziaływania hałasu**”, w ramach którego finansowane będą zadania związane z opracowywaniem map akustycznych wraz z planami działania oraz budową ekranów akustycznych.

7. Program „**Ochrona przyrody i krajobrazu**”, którego celem jest dążenie do zachowania gatunków, puli genowej, siedlisk przyrodniczych, ekosystemów i walorów krajobrazu na obszarach istotnych do realizacji postanowień Ustawy o ochronie przyrody oraz funkcjonowania obszarów sieci NATURA 2000.

8. Program „**Zwiększenie lesistości kraju oraz ochrona zasobów leśnych**”, w ramach którego dofinansowywane będą przedsięwzięcia zgodne z zasadami trwale zrównoważonego rozwoju, sformułowanymi w ustawie o lasach, Polityce Leśnej Państwa, a także innych programów operacyjnych wypracowanych w oparciu o ustalenia wynikające z Agendy 21 i Zasad

Leśnych uchwalonych w 1992 roku przez Komisję Trwałego Rozwoju ONZ w Rio de Janeiro, Deklaracji Ministrów Leśnictwa w sprawie Ochrony Lasów Europejskich, a także rezolucji Rady Europy z 15 grudnia 1998 roku w sprawie „Strategii leśnej dla Unii Europejskiej”.

9. Program **„Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych”**.

10. Program **„Finansowanie potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych”**.

11. **Program Państwowego Monitoringu Środowiska**, w ramach którego dofinansowywane będą zadania mające na celu doskonalenie funkcjonowania systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

12. Program **„Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków”**.

13. Program **„Kształtowanie ekologicznych postaw i zachowań społeczeństwa oraz profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska w ramach edukacji ekologicznej”**, w ramach którego preferowane będą przedsięwzięcia dotyczące promocji działań w zakresie „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”, „Krajowego Programu Gospodarki Odpadami”, Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, zagadnień związanych ze zmianami klimatu, selektywnej zbiórki odpadów oraz partnerstwa w zarządzaniu środowiskiem.

14. Program **„Wspieranie działalności badawczej, eksperckiej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej”**, w ramach którego finansowane będą opracowania, prace studialne i badawcze służące wspieraniu zarządzania środowiskiem oraz zadania finansowane przez Ministra Środowiska ze środków funduszu Phare, w celu uzupełnienia środkami krajowymi.

15. Program **„Wspieranie działalności pozarządowych organizacji ekologicznych”**, w ramach którego dofinansowywane będą zadania mające na celu wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy stanu środowiska oraz kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej będzie również finansował we współpracy z bankami poprzez linie kredytowe:

- budowę małych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowę kanalizacji sanitarnej,
- zagospodarowanie odpadów,
- ograniczenie emisji spalin poprzez dostosowanie silników wysokoprężnych do paliwa gazowego lub wymiany silników na mniej emisyjne w komunikacji zbiorowej,
- inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- budowę ścieżek rowerowych,
- ograniczenie hałasu,
- termomodernizację,
- czystsza produkcję,
- uszczelnianie i hermetyzacja przeładunku i dystrybucji paliw,
- inwestycje służące ograniczeniu zużycia energii elektrycznej,
- systemów ciepłowniczych,
- budowę lub modernizację stacji uzdatniania wody.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczone są na realizację celów określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) oraz innych ustawach. Pomoc finansowa ze środków Funduszu może być udzielana formie *pożyczki, dotacji oraz dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów*. Podstawową formą pomocy finansowej ze środków Funduszu są oprocentowane pożyczki, udzielane na preferencyjnych warunkach. Dotacje mogą być udzielane na:

- proekologiczne zadania inwestycyjne i modernizacyjne (w tym również zakupy inwestycyjne), realizowane przez jednostki sfery budżetowej i jednostki samorządowe oraz inne jednostki organizacyjne prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, pomocy społecznej, oświaty i kultury, kompleksowej gospodarki odpadami,
- edukację ekologiczną, ochronę przyrody, monitoring środowiska, ochronę lasów i zalesienia, badania naukowe, zapobieganie i likwidację skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, inwestycje w gospodarce wodnej zgodne z zasadami ochrony środowiska, utrzymanie i rewaloryzację zabytkowych parków oraz zieleni chronionej, profilaktykę zdrowotną dzieci z obszarów określonych w art. 406 pkt 8 ustawy Prawo ochrony środowiska, utrzymywanie przedstawicieli gatunków chronionych przebywających w ośrodkach rehabilitacyjnych i ogrodach zoologicznych, a także obiektów i zespołów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, mających zasadnicze znaczenie z punktu widzenia ochrony przyrody w województwie,
- opracowanie planów służących gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi, wodnymi oraz innych - wynikających z ustaw, utworzenie katastru wodnego,
- inne przedsięwzięcia o istotnym znaczeniu dla ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie, po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.

EQUAL

EQUAL jest jedną z czterech (EQUAL, INTERREG, LEADER+, URBAN), przewidzianych na lata 2000-2006, Inicjatyw Wspólnotowych. W ramach EQUAL wsparcie kierowane jest dla projektów mających na celu współpracę transnarodową służącą promowaniu nowych sposobów zwalczania wszelkich form dyskryminacji i nierówności na rynku pracy (zarówno wśród osób bezrobotnych, jak i zatrudnionych). Inicjatywa ta finansowana jest z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Program Access

Program Access jest inicjatywą Unii Europejskiej, mającą na celu wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Program ma wspierać działania organizacji pozarządowych i organizacji nie nastawionych na zysk w dwóch głównych obszarach:

- działania ułatwiające proces przyjmowania i wdrażania prawodawstwa UE w dziedzinach: ochrona środowiska i rozwój społeczno-gospodarczy,
- działania w sferze polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych marginalizacją grup społecznych.

Bank Rozwoju Rady Europy

Bank Rozwoju Rady Europy udziela pożyczek na finansowanie projektów o znaczeniu społecznym. Bank posiada specjalne fundusze, z których dotowane są stopy procentowe kredytów udzielonych m.in. na:

- tworzenie nowych miejsc pracy w regionach upośledzonych (zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach),
- rozwój infrastruktury w sektorach: ochrony środowiska, szkolnictwa i służby zdrowia,
- wydatki związane z katastrofami i klęskami naturalnymi (usuwanie skutków powodzi i budowa ochrony przeciwpowodziowej),
- pozostałe projekty: pomoc uchodźcom, budowę mieszkań dla rodzin o niskich dochodach, renowację zamków z przeznaczeniem na hotele i centra kulturalne.

Programy wspierające działania na rzecz osób bezrobotnych lub zagrożonych bezrobociem

Program „PIERWSZA PRACA” - podstawowym celem programu jest nie dopuszczenie do tego, aby absolwenci szkół stawali się i pozostawali bezrobotnymi. Niezbędne jest zatem zwiększenie szans absolwentów na uzyskanie pierwszego doświadczenia zawodowego. Intencją programu jest pobudzenie aktywności lokalnej w projektowaniu przyszłości zawodowej, uruchomienie mechanizmów rozwiązywania lokalnych problemów społecznych poprzez angażowanie młodych osób do pracy w organizacjach pozarządowych w charakterze wolontariuszy, sprzyjanie projektom wzmacniającym zdolność do samodzielnego poruszania się po rynku pracy, do samokształcenia i kreatywności. Program obejmuje 5 segmentów: małe i średnie przedsiębiorstwa, samozatrudnienie, kształcenie, wolontariat oraz informację, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

Program „ABSOLWENT” – organizowany przez urzędy pracy pomagający w starciu zawodowym absolwentom szkół wyższych. Program wykorzystuje środki z Funduszu Pracy.

Program „JUNIOR” – celem programu jest aktywizacja zawodowa młodych osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem środków z Funduszu Pracy i Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program zakłada udział trenera pracy odpowiadającego za przygotowanie osoby niepełnosprawnej do podjęcia pracy.

Program „50 PLUS” – zakłada konieczność podwyższenia produktywności i konkurencyjności osób zdolnych do pracy, podjęcia zdecydowanych działań w celu utrzymania i przywracania do zatrudnienia osób w wieku powyżej 50 lat. Przewiduje się, że realizacja celów programu przyczyni się do zaktywizowania rocznie około 50-80 tys. osób bezrobotnych oraz pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne.

Fundusze unijne wspierające edukację

SOCRATES – jego zadaniem jest rozszerzanie współpracy europejskiej w dziedzinie edukacji, która obejmuje dzieci, młodzież i dorosłych. Przystąpienie Polski do programu SOCRATES nastąpiło w marcu 1998 roku, do roku 2006 realizowana jest II faza programu. Komponentami programu SOCRATES są:

- **COMENIUS** - wspiera inicjatywy mające na celu podniesienie jakości edukacji szkolnej i promowanie świadomości wymiaru europejskiego w procesach

edukacyjnych, czyli pomagają w kształtowaniu poczucia przynależności do szerszej i otwartej na świat społeczności europejskiej;

- *ERASMUS* – jego celem jest podnoszenie poziomu kształcenia i wzmacnianie jego europejskiego wymiaru w szkołach wyższych. W Polsce prawo uczestnictwa w programie Erasmus mają państwowe i prywatne szkoły wyższe wpisane do rejestru Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, kształcące studentów na poziomie licencjackim, inżynierskim, magisterskim, doktoranckim.

LEONARDO DA VINCI - program stworzony z myślą o promocji i poprawie jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Program ten jest kontynuacją wcześniejszych programów UE w zakresie: wstępnego kształcenia zawodowego, kształcenia ustawicznego, kształcenia otwartego i na odległość, doskonalenia umiejętności językowych, wspierania współpracy uczelni i przedsiębiorstw w zakresie transferu nowych technologii oraz wyrównywania szans dostępu różnych grup społecznych do rynku pracy.

Program MŁODZIEŻ – składa się z pięciu części – akcji – różniących się rodzajem wspieranej działalności:

- Akcja 1: *Młodzież dla Europy – Wymiana Młodzieży* – polega na realizacji wspólnego pomysłu przez grupę młodych ludzi różnej narodowości.
- Akcja 2: *Wolontariat Europejski – EVS Wolontariat* – umożliwia młodym kilkumiesięczne wyjazdy za granicę do pracy społecznej.
- Akcja 3: *Inicjatywy Młodzieżowe* – dofinansowanie na konkretne przedsięwzięcia o charakterze lokalnym, które są inicjowane i realizowane przez młodzież.
- Akcja 4 *Wspólne Działania* - przedsięwzięcia łączące edukację szkolną, pozaszkolną oraz szkolenie zawodowe, czyli trzy programy edukacyjne Unii Europejskiej: SOCRATRES, MŁODZIEŻ i LEONARDO DA VINCI.
- Akcja 5: *Działania Wspierające* – staże, seminaria, wizyty, kursy, sieci informacyjne oraz inne działania, dzięki którym uczestnicy podnoszą swoje kwalifikacje.

TEMPUS - jest programem wspierającym współpracę między uczelniami z krajów UE i z krajów partnerskich, a także pomagającym w podnoszeniu jakości kształcenia i reformy w sektorze szkolnictwa wyższego. W chwili obecnej realizowany jest program TEMPUS III przewidziany na lata 2000–2006, którego celem jest wspieranie procesu zmian i reform w krajach partnerskich (będących beneficjentami programu) poprzez pomoc w realizacji różnorodnych przedsięwzięć w sferze szkolnictwa wyższego (wielostronne projekty międzynarodowe, mobilność).

Pozarządowe instytucje i fundacje wspierające działania w sferze polityki społecznej

Organizacje pozarządowe, zwane również „trzecim sektorem”, skupione wokół różnorodnych problemów życia społecznego stanowią jeden z filarów współczesnych społeczeństw demokratycznych. Niektóre organizacje mają charakter pojedynczych działań (lokalne), inne mają bardziej rozbudowane struktury w postaci oddziałów terenowych. Do najbardziej znanych organizacji działających w Polsce należą: Caritas, Monar, Fundacja dla Polski (w ramach której działają m.in.: Program Rozwoju Regionalnego i Lokalnego, Fundusz im. A. Bączkowskiego, Fundusz im. M. Baczeko i P. Zakrzewskiego, Polsko-Francuski Fundusz Współpracy, Fundusz Krzyś, Fundusz na Rzecz Dzieci z Wadami Serca, Program Dzieci Ulicy), Polska Akcja Humanitarna, Fundacja

im. Stefana Batorego, Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży, Fundacja J&S Pro Bono Poloniae, Fundacja Brata Alberta, Porozumienie Bez Barrier.

10. Ocena realizacji planu

Ocena skuteczności wdrażania programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan przed i po realizacji zadania. Przykładowe wskaźniki zamieszczono w poniższej tabeli:

Działanie	Wskaźnik
Wskaźnik produktu	
Długość dróg o zmodernizowanej powierzchni	km
Długość sieci wodociągowej – nowej i zmodernizowanej	mb
Długość sieci kanalizacji deszczowej – nowej i zmodernizowanej	mb
Długość sieci kanalizacji sanitarnej – nowej i zmodernizowanej	mb
Długość nowo wybudowanej sieci gazowej	mb
Powierzchnia nowych terenów pod inwestycje	ha
Powierzchnia zmodernizowanych budynków oświatowych	m ²
Powierzchnia zbudowanych placówek oświatowych	m ²
Powierzchnia zbudowanych placówek rekreacyjno-sportowych	m ²
Ilość zmodernizowanych stacji uzdatniania wody pitnej	szt.
Ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	szt.
Wzrost przepustowości oczyszczalni ścieków	m ³ /dobę
Ilość wybudowanych zakładów utylizacji odpadów komunalnych	szt.
Wskaźnik rezultatu	
Ilość nowo podłączonych gospodarstw domowych do wodociągu, sieci kanalizacyjnej i deszczowej	%
Stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu, sieci kanalizacyjnej i deszczowej do wszystkich budynków	%
Wskaźnik powierzchni dróg objęty modernizacją i ulepszeniem nawierzchni	%
Powierzchnia nowoutworzonych pomieszczeń oświatowych	m ²
Ilość ścieków oczyszczonych w wyniku rozbudowy lub modernizacji	m ³
Wskaźnik ilości ścieków dopływających do oczyszczalni w stosunku do jej przepustowości	%
Zwiększenie ilości segregowanych odpadów na terenie gminy	%
Wskaźnik oddziaływania	
Ilość osób korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej i gazowej	szt.
Polepszenie stanu środowiska naturalnego (ilość odprowadzanych i oczyszczanych ścieków, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego)	%
Wielkość migracji	‰
Wzrost poziomu życia mieszkańców	%
Wskaźnik poprawy jakości dróg w wyniku przeprowadzonej ich modernizacji i ulepszenia nawierzchni	%
Spadek emisji niebezpiecznych związków - CO ₂ , SO ₂ , NO ₂	mg/m ³

Informacja o aktualnym stanie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego będzie publikowana w specjalnych biuletynach, przekazywanych radnym, sołtysom oraz upowszechniana na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy.